

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	38598 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38598
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Яценко Володимир Микитович, Руденко Валентина Сергіївна, Павленчик Наталія Федорівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	25.02.2025 р. – 27.02.2025 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo
Програма візиту експертної групи	https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

ОНП «Економіка» демонструє достатній рівень відповідності критеріям оцінювання. У цілому освітньо-наукова діяльність за нею відповідає вимогам чинного законодавства, з недовідками, що не є суттєвими. ОНП корелюється із Стратегією розвитку університету та при її формуванні враховано досвід провідних українських університетів. Програма за компонентним наповненням відповідає вимогам спеціальності 051 «Економіка», забезпечує набуття загальних та спеціальних компетентностей та досягнення програмних результатів, включаючи розвиток соціальних навичок. Програма спрямована на поєднання теоретичних знань та прикладних інноваційних розробок, забезпечує індивідуальні освітні траєкторії здобувачів, шляхом вільного вибору дисциплін і тем наукових досліджень. Механізми визнання результатів попереднього навчання, неформальної освіти доступні, правила прийому чіткі, прозорі та не містять дискримінаційних положень. У процесі реалізації ОНП використовуються сучасні методи викладання та подання матеріалу, НПП активно залучають здобувачів до дослідницької діяльності, всеукраїнських та міжнародних семінарів, круглих столів, конференцій. Гарантом та НПП систематично здійснюється оновлення та удосконалення змісту ОНП та окремих її ОК, із врахуванням рекомендацій внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, а також участі НПП у міжнародних проєктах та стажуваннях. У процесі реалізації ОНП беруть участь кваліфіковані та вмотивовані НПП. Налагоджена прозора система добору кадрів та ефективне матеріальне і моральне стимулювання. У ЗВО популяризується політика та процедури дотримання академічної доброчесності та корпоративної етики, проводиться анкетування здобувачів, популяризується співпраця із роботодавцями, академічною спільнотою щодо поліпшення якості ОНП. Функціонує ефективна система внутрішнього забезпечення якості освіти, яка організовує регулярну діяльність з удосконалення ОНП на основі тісної. На достатньому рівні забезпечено оприлюднення всієї актуальної інформації, що стосується ОНП, на офіційному сайті ЗВО та сторінці випускаючої кафедри. Характерним є тісна та активна співпраця наукових керівників із аспірантами, залучення їх до наукових та практичних проєктів, які реалізуються у співпраці із представниками академічної спільноти, різних сфер економіки, місцевих органів самоврядування та державних інституцій. Достатній рівень якості наукових досліджень, які проводять здобувачі, НПП та наукові керівники, зумовлюється активною участю у різноманітних всеукраїнських та міжнародних семінарах, конференціях, круглих столах, програмах підвищення кваліфікації та мобільності. Наукове середовище ЗВО та потенціал НПП сприяє достатньому рівню якості реалізації ОНП.

Недоліки

1. Обов'язкові компоненти не повною мірою розкривають особливості організації та методології проведення наукових досліджень. 2. Відсутність практики визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та перезарахування результатів навчання для всього освітнього компоненту при проходженні курсів неформальної та інформальної освіти. 3. Наявність у допоміжній літературі, яка була використана при складанні Програми вступного іспиту зі спеціальності російської літератури, зокрема джерел під номером 10, 11, 12. 4. На ОНП не реалізуються програми внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності студентів, у тому числі у дистанційному форматі. 5. Низька публікаційна активність здобувачів ВО. 6. Окремі нормативно-правові документи потребують оновлення із врахуванням актуальної нормативної бази, викликів та умов актуальної ситуації в Україні. 7. Низький рівень залучення роботодавців, провідних науковців відомих вітчизняних та зарубіжних навчальних і наукових установ до участі в навчальному процесі та проведення майстер-класів для аспірантів. 8. В укріптах недостатньо створено умов для проходження в них навчального процесу. 9. Відсутні контактні дані, за якими зацікавлені сторони могли би звертатися щодо внесення пропозицій змін до ОНП у майбутньому. 10. Недостатньо розвинений механізм залучення аспірантів до практичного впровадження наукових досліджень у бізнес або державне управління. 11. Відсутня практика проходження стажувань здобувачів закордоном.

Рекомендації

1. Гаранту, при оновленні ОНП 2025 р., з метою посилення загальнонаукових компетентностей та дослідницьких навичок, розглянути можливість включення до блоку обов'язкових дисциплін курсу “Методологія та організація наукових досліджень”. 2. Гаранту та НПП систематично сприяти залученню здобувачів ВО даної ОНП до міжнародної, внутрішньої академічної мобільності та сприяти більш ширшому впровадженню неформальної / інформальної освіти для поглиблення наявних та формування додаткових компетенцій, необхідних для дослідницької та викладацької діяльності. 3. Гаранту до оновлення умов вступу на 2025 р. та НПП переглянути освітні продукти з метою виключення джерел російського походження. 4. Гаранту та представникам відділу міжнародних зв'язків налагодити регулярне інформування здобувачів про можливості внутрішньої та міжнародної академічної мобільності та активувати їх залучення до неї у дистанційному форматі. 5. Науковим керівникам, упродовж поточного навчального року активувати здобувачів до апробації їх наукових досліджень та публікації у фахових виданнях. 6. До початку 2025-2026 н.р. привести у відповідність на інституційному рівні нормативні документи з організації освітнього процесу з урахуванням змін нормативно-правової бази. 7. НПП активувати роботу щодо залучення до освітнього процесу практиків, роботодавців, провідних науковців. 8. Забезпечувати облаштування приміщень укріплень для організації в них тимчасового навчання, особливо в умовах війни. 9. Гаранту, на сторінці оприлюднення проєкту ОНП на 2025 рік вступу, зазначати контакти, за якими б стейкхолдери могли надсилати свої рекомендації та пропозиції щодо оновлення ОНП. 10. Гаранту та науковим керівникам, з метою забезпечення практичного застосування результатів досліджень аспірантів розширити співпрацю з бізнесом,

органами державної влади та місцевого самоврядування через створення спільних науково-дослідних ініціатив або практикоорієнтованих проєктів. 11. Активізувати реалізацію наявних партнерських міжнародних угод шляхом заохочення та підтримки здобувачів для участі в міжнародних стажуваннях, запровадити систематичне інформування аспірантів про можливості проходження стажувань за кордоном.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОНП, подана до акредитації, оновлена відповідно до затвердженого 10.05.2022 р. Стандарту. Вона затверджена Вченою радою ЗВО 26.06.2024 р., протокол №11 та введена в дію наказом ректора. Аналіз ОНП «Економіка» показав, що програма підготовки докторів філософії відповідає чинному Стандарту ВО за спеціальністю 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня ВО та забезпечує реалізацію всіх ПРН, визначених стандартом ВО. У ході аналізу матеріалів справи ЕГ констатує, що компонентне наповнення ОНП дає можливість досягти РН, зокрема: РН01 забезпечується повністю ЗП1, ЗП2, ПП1, ПП2, ПП4 та ПРП; РН02 - повністю забезпечується в частині розуміння базових принципів економічних наук, створювати нові знання у сфері економіки ЗП2, ПП1, ПП4 та ПРП, і частково забезпечується в частині розуміння методів та методології наукових досліджень; РН03 - повністю забезпечується ПП2-4; РН04 - забезпечується ЗП4; РН05 - забезпечується ЗП3, ЗП5, ПП1-3, ПРП; РН06 - забезпечується ЗП1, ЗП3, ЗП5, ПП1, ПРП; РН07 - забезпечено ЗП5, ПП2, ПРП; РН08 - забезпечується ЗП2, ЗП4, ПП1; РН09 - забезпечується ЗП2, ЗП4, ПП3. Додатково до РП включено РН10 та РН 11.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

На період проведення акредитаційної експертизи ОНП «Економіка» професійний стандарт відсутній. ОНП не передбачає присвоєння професійної кваліфікації. В ОНП враховано, що випускники можуть працювати на посадах наукових і НПП в наукових установах і ЗВО, зокрема на посадах наукових консультантів, експертів, аналітиків у дослідницьких установах і підрозділах підприємств, установ, організацій.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета прописана у блоці 1.2 ОНП та корелюється із положеннями Стратегічного плану розвитку Університету на 2019-2026 роки, представленого на сайті (<https://surl.li/iabngu>). Відповідність мети ОНП та місії й Стратегії ЗВО полягає у формуванні забезпеченні набуття теоретичних знань та практичних навичок у конкурентоспроможних фахівців з економіки (ПП 1-4), а також їх інноваційності (ЗП3, ЗП4, ПП4) та соціоспрямованості (ЗП1, ЗП2, ЗП5, ПП3, ПП4). Унікальність ОНП спрямована на реалізацію інноваційних підходів до навчання, а також посилення цифрових та соціальних навичок здобувачів. Вона корелюється із стратегічними напрями розвитку ЗВО, про що було наголошено під час відео-зустрічей. Актуальність, необхідність відкриття та унікальність даної ОНП була аргументована на відеозустрічах із Гарантом, Адміністрацією ЗВО, роботодавцями та під час відкритої зустрічі. Ознайомившись із матеріалами акредитаційної справи та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ констатує, що мета ОНП та її цілі відповідають напрямам діяльності, місії та стратегії розвитку Університету.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Формування ОНП, визначення її цілей та ПРН здійснюється відповідно до “Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ імені Юрія Федьковича” (<https://surl.li/pbqvkl>). ОНП “Економіка” було започатковано у 2019 р. на кафедрі економічної теорії, менеджменту і адміністрування. В основу ідеї її започаткування було покладено результати та надбання наукової школи «Економічний та управлінський потенціал соціалізації національної економіки», що функціонує на кафедрі з 2011 р. До робочої групи ОНП включені: внутрішні стейкхолдери: здобувач та випускники, а також зовнішні - представники академічної спільноти, органів місцевого самоврядування та бізнесу. В акредитаційній справі завантажені рецензії на ОНП, які надали представники різних сфер економіки та академічної спільноти, із позитивною оцінкою структури програми та зазначеними рекомендаціями. У ході відеозустрічей здобувачі, представники студентського самоврядування та зовнішні стейкхолдери підтвердили свою активну співпрацю із Гарантом та НПП кафедри у напрямку перегляду та оновлення ОНП. Здобувач 2 року навчання О. Карп повідомив, що його пропозиція читання курсу “Проектний менеджмент” англійською мовою була схвалена та прийнята до реалізації. Основним мотивом такої пропозиції було - покращання рівня володіння іноземною мовою у здобувачів. Стейкхолдери повідомили, що вони беруть участь в анкетуваннях, що проводить ЗВО. Протоколи засідань кафедри, на яких розглядалися пропозиції представлені на сторінці кафедри у вільному доступі (<https://surl.li/bzfjlm>). Представлені документи та результати інтерв'ювання учасників відеозустрічей дають підстави ЕГ зробити висновок, що цілі ОНП та РН визначаються з урахуванням потреб внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Під час формулювання мети, цілей та програмних результатів навчання ОНП було враховано тенденції розвитку галузевого та регіонального контексту. Під впливом нових викликів зростають вимоги на ринку праці до фахівців, що працюють чи прагнуть обіймати посади, пов'язані з науково-дослідною, викладацькою, експертною та прикладною професійною діяльністю у галузі економіки. Такі вимоги ринку праці та тенденції в економіці були враховані при формуванні цілей та РН ОНП, що підтвердили учасники відеозустрічей, а саме керівництво ЗВО та роботодавці. Відтак, до ОНП авторами було додано СК 8-10 та РН 10 та 11. Працівники кафедри, яка відповідальна за реалізацію ОНП мають тісні зв'язки із Сучавським університетом «Штефан чел Маре» (м. Сучава, Румунія), і використали його досвід для формування та покращення ОНП. У ході відеозустрічей НПП повідомляли про налагодження зв'язків із іншими іноземними ЗВО, проте на період акредитації їх досвід реалізації аналогічних ОНП не врахований. При формуванні ОНП робочою групою було враховано досвід провідних Українських ЗВО, зокрема: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Київського національного університету ім. Т. Шевченка та Львівського торговельно-економічного університету. Це відобразилося у включенні до циклу професійної підготовки ПП1 “Актуальні проблеми економіки”, ПП 3 “Методи і моделі прийняття рішень” та ПП 4 “Людський та соціальний капітал”, формуванні РН 11 та вибіркових дисциплін. Це було підтверджено у ході спілкування із представниками академічної спільноти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОНП відповідає Стандарту, має чітку мету, яка корелюється із стратегією розвитку університету. Формується із врахуванням пропозицій та рекомендацій зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 1 рівню В.

Недоліки

При формуванні ОНП враховано досвід лише одного закордонного ЗВО, що звужує запровадження позитивних якісних практик та їх імплементацію в освітній процес.

Рекомендації

До оновлення ОНП на 2025 р. вступу розширити та налагодити міжнародну співпрацю із закордонними ЗВО у напрямку використання їх позитивного досвіду реалізації освітніх програм за спеціальністю Економіка.

Рівень відповідності Критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)**

ОНП “Економіка” за своїм кредитним наповненням відповідає вимогам законодавства та Стандарту від 10.05.2022 р. . Загальний її обсяг становить 48 кредитів ЄКТС, із яких 36 кредитів (75 %) - формують обов'язкові освітні компоненти та 12 (25%) - компоненти вільного вибору здобувачів. У процесі формування ОНП робочою групою було додатково включено 3 фахові компетентності (СК 9 – СК11) та 2 програмні результати навчання (ПРН 10 – ПРН 11), що ураховують унікальність ОНП. Згідно ОНП на практичну підготовку відведено 4 кредити ЄКТС – Асистентська педагогічна практика (ПРП). Освітня складова, згідно ОНП та навчального плану, розрахована на 2 роки (4 семестри). В ОНП подано перелік обов'язкових дисциплін з поділом на цикли: Цикл загальної підготовки обсягом 20 кредитів, який включає ЗП1 “Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування”, ЗП2 “Філософія та методологія науки”, ЗП3 “Проектний менеджмент”, ЗП4 “Статистичний аналіз в економіці” та ЗП5 “Педагогічний професіоналізм викладача ЗВО”; Цикл професійної підготовки обсягом 12 кредитів, до якого входять ПП1 “Актуальні проблеми економіки”, ПП2 “Інноваційна економіка”, ПП3 “Методи і моделі прийняття рішень”, ПП4 “Людський і соціальний капітал”; Цикл практичної підготовки на 4 кредити до якого входить ПРП “Асистентська педагогічна практика” та Цикл дисциплін вільного вибору аспірантів на 12 кредитів і включає 4 курси. Обсяг асистентської педагогічної практики (ПРП) в ОНП “Економіка” дорівнює 4 кредити, що відповідає 10,4 % освітньої складової. ЕГ відзначає дотримання при формуванні ОНП вимог законодавства щодо обсягу освітніх програм для освітньо-наукового рівня вищої освіти та Стандарту.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОНП, затверджена 02.09.2024 р. передбачає виділення чотирьох блоків: цикл загальної підготовки (20 кредитів ЄКТС), цикл професійної підготовки (12 кредитів), цикл практичної підготовки (4 кредити) та цикл дисциплін вільного вибору аспірантів (12 кредитів). У ході експертизи було встановлено, що програмні результати навчання (РН1 - РН9) досягаються обов'язковими освітніми компонентами та посилюються вибірковими компонентами. Зокрема, під час відеозустрічі зі здобувачами вони звернули увагу на важливість для них вибіркового курсу “Методологія та методика наукового дослідження” та доцільність переведення його в цикл обов'язкових компонентів. Враховуючи думку здобувачів, ЕГ рекомендує при оновленні ОНП, з метою посилення загальнонаукових компетентностей, розглянути можливість включення до блоку обов'язкових дисциплін курсу “Методологія та організація наукових досліджень”. ОНП своїм компонентним наповненням дозволяє досягти програмних результатів навчання та сформуванню загальнокультурні й громадянські компетентності (ЗП.1-ЗП.3, ЗП5, ПП.4), а також професійні компетентності (ЗП.4, ПП1-ПП4). Загальнокультурні компетентності формуються через розвиток критичного мислення та розуміння суспільних процесів (ЗП.1, ПП4), міжкультурної комунікації та глобального мислення (ЗП.1, ПП1, ПП4), що сприяє розумінню суспільних процесів і підтримці міжкультурної взаємодії. Громадянські компетентності розвиваються через розуміння соціальних аспектів освіти (ЗП.2), розробки та впровадження наукових проектів (ЗП.3), розуміння суті та значення людського і соціального капіталу (ПП4) та виховання соціальної відповідальності через викладання та взаємодію зі студентами (ПРП). Для забезпечення розвитку громадянських компетентностей у ЗВО систематично проводиться різновекторні наукові та благодійні заходи, круглі столи, гостьові лекції. Для формування професійних компетентностей аспірантам надається безкоштовний доступ до наукової літератури, електронного каталогу, а також баз даних Scopus, WoS та інших, що забезпечує можливість здійснення наукових досліджень та ознайомлення з актуальними науковими джерелами. Освітня складова, згідно НП та ОНП, реалізовується протягом 1 року навчання. У 1 семестрі здобувачі вивчають дисципліни циклу загальної підготовки та ПП1, ПП 3. У 2 семестрі вивчаються ПП2, ПП4 та дисципліни вільного вибору. У 3 семестрі здобувачі проходять асистентську педагогічну практику. Така структура характеризується логічністю послідовності вивчення ОК. Обов'язкові компоненти ОНП охоплюють цикли загальної та спеціальної підготовки, спрямовані на формування базових знань і навичок. Вибіркові компоненти дозволяють здобувачам поглибити знання відповідно до своїх наукових інтересів. ЕГ констатує, що обов'язкові освітні компоненти, включені до освітньо-наукової програми в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей ОНП та результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Вивчення цілей, РН, змісту ОК, методів навчання та викладання підтверджує відповідність ОНП предметній області спеціальності 051 “Економіка”. В обов’язковий блок ОНП включено переважно ті ООК, які сприяють формуванню у здобувачів універсальних навичок дослідника та майбутнього педагога вищої школи, зокрема: ЗП1 “Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування”, ЗП2 “Філософія та методологія науки”, ЗП5 “Педагогічний професіоналізм викладача ЗВО” та ПРП “Асистентська педагогічна практика”. Дисципліни спеціальної підготовки: ЗП4 “Статистичний аналіз в економіці”, ПП1 “Актуальні проблеми економіки”, ПП2 “Інноваційна економіка”, ПП3 “Методи і моделі прийняття рішень”, ПП4 “Людський і соціальний капітал” відповідають предметній області спеціальності “Економіка”. Освітньо-наукова програма дає змогу здобувачам опанувати теоретичні знання та отримати практичні навички у сфері економіки. У цілому зміст ОНП спрямований на набуття здобувачами компетенцій, необхідних для подальшої професійної діяльності. Дослідження тематики кваліфікаційних робіт свідчить про їх відповідність предметній області спеціальності “Економіка” в контексті об’єкта вивчення. Теми є різноплановими. Вони направлені на дослідження аспектів соціоекономіки, цифрових інструментів у поведінкових моделях суб’єктів економіки, потенціалу соціально-економічного розвитку територій та економічних аспектів формування конкурентоспроможності підприємств. 12.02.2025 р. відбувся захист дисертаційної роботи здобувачки 4 року навчання Євчук Х.-І. В. на тему “Організаційний механізм управління відходами аграрного сектору в умовах еколого-економічного зростання” Інформація про захист оприлюднена на сайті (<https://surl.li/skyapy>).

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Порядок вибору дисциплін у ЗВО регламентується “Порядком реалізації здобувачами вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вибір навчальних дисциплін” (<https://surl.li/nnteno>) та “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ імені Юрія Федьковича” (<https://surl.li/hrwdlh>). Обсяг вибіркових дисциплін складає 12 кредитів, що становить 25 %, від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених ОНП і повною мірою відповідає пп. 15 п. 1 ст. 62 Закону України “Про вищу освіту”. Згідно з зазначеним механізмом аспірант має право обрати навчальні дисципліни, які повинні відповідати тематиці його досліджень, принципам альтернативності та академічної відповідальності. На сторінці кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування у вкладці “Навчання в аспірантурі за ОНП “Економіка” (<https://surl.li/kuewza>) розміщено Каталог вибіркових дисциплін та представлено результати вибору. У ході відеозустрічі здобувачі зазначили, що вибір дисциплін вони робили свідомо, із врахуванням тематики їх наукових досліджень та, за потреби, консультувалися із науковим керівником.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

Відповідно до ОНП 2024 р. практичну підготовку забезпечує ПРП Асистентська педагогічна практика, яка регулюється “Положенням про педагогічну (асистентську) практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії” (<https://surl.li/lzjzz>). Загальний обсяг асистентської педагогічної практики (ПРП) становить 4 кредити ЄКТС, є обов’язковим компонентом ОНП та, відповідно до НП 2024 р., відбувається у 3 семестрі. В ОНП асистентська педагогічна практика передбачає набуття здобувачами компетентностей ЗК01, ЗК02, СК04, СК09 та СК010 та програмних результатів навчання: РН01, РН02, РН05, РН06, РН07, РН11. Під час відеозустрічі здобувачі зазначили, що повністю задоволені набутими компетентностями під час асистентської педагогічної практики. ЕГ констатує, що ОНП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ОНП “Економіка”, унікальністю якої є соціоорієнтованість, передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Під час відеозустрічей зі здобувачами, науково-педагогічними працівниками та науковими керівниками ЕГ встановила, що набуття соціальних навичок забезпечується через опанування таких курсів, як ЗП1 “Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування”, ЗП5 “Педагогічний професіоналізм викладача ЗВО”, ПП4 “Людський і соціальний капітал” та практично застосовують навички під час проходження ПРП “Асистентської педагогічної практики”. Здобувачі у ході відеозустрічі повідомили, що вони активно беруть участь у конференціях, круглих столах завдяки координації роботи з боку наукових керівників, кафедри та Ради молодих вчених. ЕГ фіксує, що, при реалізації даної ОНП враховується необхідність набуття здобувачами вищої освіти навичок Soft Skills.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Організація навчання за ОНП відбувається згідно з «Положення про організацію освітнього процесу у ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://surl.li/qbipih>). ЕГ відмічає відповідність обсягу ОНП та окремих її ОК чинному законодавству. Відповідно до НП загальний обсяг ОНП становить 1440 годин (48 кредитів ЄКТС), у тому числі аудиторних 480 годин (138 годин припадає на лекційні заняття, 268 – на практичні заняття, 74 – на семінари); на самостійну роботу відводиться 960 год, що становить 67 % від загального обсягу годин, відведених на опанування НД. Розподіл навчальних годин за формами занять, а також обсяг аудиторної та самостійної роботи відображено в РП навчальних дисциплін. Загальна кількість форм контролю не перевищує 7 за семестр, формами контролю є екзамени, заліки. Тижневе аудиторне навантаження становить 24 години, оскільки усі ОК сконцентровані для вивчення у 1-2 семестрах року навчання. Це, на думку ЕГ зумовлює велике навантаження на здобувача. У процесі відео зустрічей ЕГ із різними фокус-групами (НПП, здобувачами та випускниками) було з'ясовано, що співвідношення фактичного аудиторного навантаження та обсягу самостійної роботи є збалансованим і таким, що реалістично відображає можливості здобувачів виконувати поставлені завдання відповідно до цілей і ПРН ОНП.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

На момент проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що підготовка здобувачів третього рівня на освітньо-науковій програмі за дуальною формою освіти не здійснюється.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОНП відповідає вимогам досягнення як глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених Генеральною Асамблеєю ООН, так і цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених указом Президента (<https://surl.li/femfje>). Мета ОНП, яка полягає у підготовці висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців у сфері економіки чітко корелюється із ЦСР 4 “Якісна освіта”. Освітньо наукова “Економіка” сприяє досягненню глобальних цілей сталого розвитку, зокрема через спектр наукових досліджень аспірантів. Наприклад: Тема аспіранта 1 р.н. “Соціоекономіка як іноваційна модель стійкого економічного розвитку” (ЦСР 9); Тема аспіранта 2 р.н. “Гендерні чинники соціально-економічного розвитку в умовах війни та повоєнного відновлення економіки” (ЦСР 5); Тема аспіранта 3 р.н. “Економічні механізми управління побутовими відходами” (ЦСР 12); Тема аспіранта 3 р.н. “Управління конкурентоспроможністю громад на засадах маркетингу та проектного менеджменту” (ЦСР 11). Крім того, обов'язкові освітні компоненти у тематичних своїх наповненнях розглядають проблематику сталого розвитку, зокрема: ПП1 “Актуальні проблеми економіки”, ПП2 “Інноваційна економіка”, ПП4 “Людський і соціальний капітал”.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОНП чітко структурована, із логічним поділом на 4 цикли та забезпечує здобувачам можливість сформувати індивідуальну освітню траєкторію. За визначеною метою, прописаною унікальністю та компонентним наповненням ОНП відповідає предметній області “Економіка”. Забезпечує набуття загальних, спеціальних компетентностей та соціальних навичок. Враховуючи проведений аналіз матеріалів акредитаційної справи та представлених на сайті, результати зустрічей із фокус-групами та незначні недоліки, ЕГ фіксує відповідність ОНП за критерієм 2 на рівні В.

Недоліки

Обов'язкові компоненти не повною мірою розкривають особливості організації та проведення наукових досліджень.

Рекомендації

Гаранту, при оновленні ОНП 2025 р., з метою посилення загальнонаукових компетентностей та дослідницьких навичок, розглянути можливість включення до блоку обов'язкових дисциплін курсу “Методологія та організація наукових досліджень”.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання до ЧНУ 2024 року, включаючи Правила прийому до аспірантури ЧНУ, які винесені в Додаток 2 (<https://surl.li/rawjsl>) розміщені на сайті університету, затверджені Вченою радою від 28 червня 2024 року протоколом №10. Усі положення Правил прийому достатньо мірою структуровані завдяки наявності розділів, є чіткими, зрозумілими для вступників та не містять дискримінаційних положень. Для знаходження правил прийому абітурієнту потрібно зайти на сайт Університету, знайти вкладку «Абітурієнту» та обрати розділ «Аспірантура» - «Правила прийому до аспірантури 2024». Також, у розділі «Вступ до аспірантури» для зручності зацікавлених осіб окремими вкладками винесені етапи вступної кампанії, перелік спеціальностей, для осіб, які мають бажання вступати на ОНП третього (освітньо-наукового) рівня ВО, але ще не визначилися зі спеціальністю, документи, механізм нарахування додаткових балів та інша корисна інформація. На зустрічах зі здобувачами та гарантом програми була підтверджена інформація, що абітурієнти, які вступали з інших галузей знань проходили додаткове вступне випробування, зокрема один зі здобувачів вступав з дипломом магістра з маркетингу, а вступники, які на момент вступу мали наукові публікації мали змогу отримати додаткові бали, розподіл яких також було вказано у Правилах вступу. До того ж здобувачі зазначили, що мали змогу підготуватися до вступного іспиту завдяки оприлюдненому графіку вступного іспиту зі спеціальності в аспірантуру (<https://surl.li/kuliwb>) та Програми вступного іспиту (<https://surl.li/dkmoxx>), затверджена Головою Приймальної комісії від 12 липня 2024 року. Під час зустрічі зі здобувачами ОНП, було підтверджено, що Правила прийому, можна легко знайти всім зацікавленим особам, а за потреби – додатково проконсультуватися у Приймальній комісії та у завідувача аспірантурою. Під час зустрічі зі здобувачами стало відомо, що програма вступних іспитів містить усі компоненти для підготовки до складання іспитів. ЕГ дійшла висновку, що правила прийому, які доступні на сайті, є повною мірою чіткими, зрозумілими та достовірними для потенційних вступників.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Згідно з Правилами прийому до аспірантури ЧНУ в 2024 р. (<https://surl.li/nanwpa>) вступ на навчання для здобуття ступеня доктора філософії у 2024 році здійснювався на основі освітнього ступеня магістр, за умови представлення результатів Єдиного вступного іспиту (ЄВІ), складеного у 2023 році з оцінкою за тест з іноземної мови не менше ніж 130 балів або у 2024 році з оцінкою за тест загальної навчальної компетентності не менше ніж 160 балів та за тест з іноземної мови не менше ніж 100 балів. У пункті 7.10 Правил прийому до аспірантури у 2024р також наведена формула конкурсного балу, яка вираховується як сума результату вступного іспиту зі спеціальності (коеф.0,5), результату тесту з іноземної мови ЄВІ (коеф.0,3) та додаткових балів за навчальні та наукові досягнення (коеф.0,2). До того ж, у пункті 7.11 чітко описаний порядок нарахування додаткових балів за навчальні та наукові досягнення. Правила вступу в аспірантуру враховують особливості ОНП в Програмі вступного іспиту зі спеціальності та містять такі блоки як: «Основи економічної науки», «Мікроекономіка», «Макроекономіка» та «Мегаекономіка». Проте, у допоміжній літературі, яка була використана при складанні Програми використовується російська література, зокрема джерело під номером 10, 11, 12. Аналіз змісту Програми вступного іспиту до аспірантури за відповідною спеціальністю підтвердив, що сформований перелік питань повністю охоплює необхідні аспекти для всебічного оцінювання фахових знань вступників, здобутих на другому рівні вищої освіти. ЕГ встановила, що Правила прийому на навчання за ОНП та Програма вступного іспиту зі спеціальності враховують особливості самої освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

На ОНП «Економіка» визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах як України, так і закордонних регулюється Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://surl.li/ayppcb>), Положенням про порядок переведення, відрахування, переривання навчання, поновлення та перезарахування програмних результатів навчання здобувачів

вищої освіти ступеня доктора філософії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://surl.li/bytgrv>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://surl.li/mmkyvx>). Зокрема, вищенаведені документи здобувачі з легкістю можуть знайти на головному сайті у вкладці «Університет» - «Важливо» - «Нормативні документи». Інформація про ці документи доступна усім учасникам навчального процесу. Під час зустрічі із гарантом програми та із представниками допоміжних (сервісних) структурних підрозділів була підтверджена інформація, що учасники освітньо-наукового процесу ознайомлені із вищевказаними положеннями, до того ж співробітники кафедри доносять інформацію про можливість академічної мобільності на загальних зборах аспірантів та по окремих освітніх компонентах, в університеті наявні Договори про співпрацю щодо академічної мобільності, проте поки що, практики перезарахування результатів навчання, отриманих у інших вітчизняних та закордонних ЗВО немає. Під час спілкування зі здобувачами ОНП встановлено, що вони обізнані з можливістю здобуття ОК в інших ЗВО України та за кордоном, регулярно отримують таку інформацію від НПП та наукових керівників. ЕГ робить висновок, що правила визнання результатів є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу і відповідають вимогам національного законодавства та міжнародним стандартам.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті регулюється Порядком визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://surl.li/ghdygu>). На зустрічі із науково-педагогічним персоналом була отримана інформація про те, що під час викладання ОК «Актуальні проблеми економіки» був приклад звернення одного зі здобувачів, який пройшов курс на платформі «Прометеус» на подібну тематику, усно звернувся до викладача, представив сертифікат, програму курсу та отримав перезарахування однієї з тем. Таким чином, скориставшись можливістю, яка вказана у Положенні щодо зарахування результатів навчання отриманих в неформальній освіті щодо зарахування окремої теми. Якщо ж здобувач претендує на перезарахування більшої частки курсу, то має відбутися значно ширша процедура згідно з Положенням, тому здобувачі з більшою частотою користуються можливістю перезарахування окремої теми через більш простий механізм. На цій же зустрічі була отримана інформація, що здобувачі зверталися щодо можливості перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті з дисципліни «Проектний менеджмент», в процесі якої викладач звертав увагу не лише на наявність сертифіката, а й змістове наповнення пройденого курсу та рівень засвоєння матеріалу. Здобувачі підтвердили факт, що час від часу проходять курси неформальної освіти, знають про максимально можливий відсоток перезарахування із Положення та від НПП кафедри, зверталися із таким проханням до НПП та отримали перезарахування.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Правила прийому на ОНП «Економіка» є зрозумілими та чіткими, відповідають загальнонаціональним вимогам, забезпечують рівний доступ до освіти для всіх абітурієнтів і не містять дискримінаційних положень. Вони оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти та враховують особливості ОНП, що є ключовим аспектом відповідності критеріям доступності та відкритості. Також визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти, зокрема в межах академічної мобільності. Ці правила є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються при реалізації ОНП. Крім того, передбачено чіткий механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, що також є відкритим та доступним для всіх учасників освітнього процесу. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 3 рівню В.

Недоліки

Відсутність практики визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та перезарахування результатів навчання для всього освітнього компоненту при проходженні курсів неформальної та інформальної освіти. Наявність у допоміжній літературі, яка була використана при складанні Програми вступного іспиту зі спеціальності російської літератури, зокрема джерел під номером 10, 11, 12.

Рекомендації

Систематично сприяти залученню здобувачів ВО даної ОНП до міжнародної, внутрішньої академічної мобільності та сприяти ширшому впровадженню неформальної / інформальної освіти для поглиблення наявних та формування додаткових компетенцій, необхідних для дослідницької та викладацької діяльності; Гаранту та НПП переглянути освітні продукти з метою виключення джерел російського походження.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Підготовка здобувачів в аспірантурі за ОНП (<https://surl.li/yvazxj>) здійснюється за денною (навчається 20 здобувачів) та вечірньою (навчається 1 здобувач) формами навчання відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу” (<https://surl.li/lwnbcv>), “Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ Юрія Федьковича” (<https://surl.li/ktkfqi>). Форми та методи навчання і викладання на ОНП визначені в навчальному плані, РП та силабусах дисциплін (<https://surl.li/ficdke>). Вони враховують принципи студентоцентрованості та академічної свободи, що було встановлено ЕГ під час інтерв'ювання НПП і здобувачів. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача регламентується внутрішнім нормативним документом - “Порядком реалізації здобувачами вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича” (<https://surl.li/qafaok>). Під час відеозустрічі з НПП ЕГ було встановлено, що в освітньому процесі за даною ОНП використовуються, як класичні методи навчання: лекції, семінарські, практичні заняття, консультації, так й інноваційні - дискусія, мікрофон, тренінги, ділові ігри, ситуативне моделювання, кейс-методи тощо. Під час відеозустрічей зі здобувачами, НПП та науковими керівниками було з'ясовано, що аспіранти можуть вільно обирати наукових керівників, теми дослідження, реалізовувати можливість участі в наукових конференціях, семінарах та круглих столах. Здобувачі мають можливість брати участь у гостьових та відкритих лекціях, майстер-класах та науково-практичних семінарах, до яких залучаються вітчизняні та закордонні фахівці й експерти у сфері економіки. Студентоцентроване навчання й викладання забезпечується системою організації навчального процесу з вільним вибором вибіркової компоненти, з каталогом яких здобувачі можуть ознайомитися на сайті (<https://surl.li/bnwjdi>). У ході відеозустрічі здобувачі підтвердили, що вони самостійно обирають дисципліни блоку “вільного вибору”, враховуючи напрям своїх наукових досліджень. Вони озвучили, що для них дуже важливим та навчальним є курс вибіркового блоку “Методологія та методика наукового дослідження”. НПП також засвідчили, що здобувачі радяться із своїми науковими керівниками щодо раціональності їх вибору. НПП та здобувачі у ході відеозустрічей, підтвердили, що освітній процес проходить в очному форматі. За результатами відеозустрічей з НПП, здобувачами, керівниками аспірантів та гарантом ОНП, ЕГ констатує, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та програмних РН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

У ході відеозустрічей із НПП та здобувачами ЕГ встановлено, що усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та РН, а також порядку та критеріїв оцінювання за окремими освітніми компонентами. Здобувачі повідомили, що при виборі ЗВО та освітньої програми для навчання вони мали можливість ознайомитись із необхідною інформацією щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання за ОНП на сайті ЗВО (<https://surl.li/ipswwy>). Зараховані здобувачі, можуть ознайомитись із робочими програмами навчальних дисциплін та силабусами на сторінці кафедри. Матеріали НМЗ завантажуються викладачами до початку семестру на платформу дистанційного навчання. Учасники відеозустрічі 8 та НПП повідомили, що система дистанційного навчання для здобувачів ОНП “Економіка” служить допоміжним інформаційним ресурсом в рамках якого кожен НПП формує і наповнює свій курс. Навчання на даній ОНП ведеться лише в очному форматі. Під час відеозустрічі зі здобувачами підтверджено факт того, що викладачі, залучені до реалізації ОНП, на початку семестру, усно ознайомлюють аспірантів зі змістом, цілями, РН, порядком і критеріями оцінювання за обов'язковими та вибічковими навчальними дисциплінами. Експертною групою під час відеозустрічей зі здобувачами та НПП було з'ясовано, що здобувачі проінформовані про освітній процес. Встановлено, що всі учасники освітнього процесу за ОНП своєчасно отримують доступну та зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту, програмних РН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих навчальних дисциплін у формі робочих програм через дистанційну платформу та безпосередньо від викладачів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОНП “Економіка” на третьому рівні вищої освіти відбувається шляхом залучення здобувачів до наукових проєктів, зокрема: здобувач 2 р.н. долучився до розробки запропонованої «Спільної стратегії екологічно сталого розвитку транспорту в транскордонному регіоні», яка розроблялася місцевими органами влади в Україні та Румунії для врахування її в регіональних стратегіях. Системно проводяться спільні українсько-румунські «круглі столи» «Продовольча безпека України та Європи: реалії та виклики» для представників органів самоврядування, аграрного бізнесу, науковців та громадського сектору Чернівецької області та фахівці Grampet Group (Румунія). Також здобувачі, що навчаються на ОНП долучені до формування «Спільної стратегії екологічно сталого розвитку транспорту між Чернівецькою областю та Сучавським повітом», а також розробки Концепції «Спільної стратегії для екологічно чистого транспорту в транскордонному регіоні», яка розроблена в ході реалізації проєкту «Покращення транспортної інфраструктури у транскордонному регіоні Чернівці – Сучава (Шепіт – Ізвоареле-Сучевей)», що фінансується Європейським Союзом в рамках Спільної Операційної Програми «Румунія – Україна 2014-2020» та впроваджується Чернівецькою обласною радою, Сучавською повітовою радою, Службою відновлення і розвитку інфраструктури в Чернівецькій області та ГО «Буковинський центр реконструкції і розвитку». Здобувачі: Р. Дорош виступає експертом з напрямку впровадження інструментів підвищення привабливості сільських територіальних громад; П. Порчук долучений до аналізу великих даних та цифровізації вантажопотоків за допомоги ІІІ; А. Клипач - до напрямку впровадження технології маркетингу територій; А. Варвус долучився як доповідач з проблеми збереження соціального капіталу в контексті як залучити ВПО і бізнеси з фронтових територій у громаду і чому це потрібно. Для апробації результатів власних наукових досліджень, яка визначена як програмний результат навчання за ОНП, аспіранти залучаються до наукових конференцій, які проводяться в університеті, зокрема до щорічних міжнародних науково-практичних конференцій. У здобувачів є можливість публікувати наукові статті безоплатно у наукових виданнях ЗВО. Під час відеозустрічей з фокус-групами було встановлено, що адміністрація ЗВО, гарант та наукові керівники активно підтримують та заохочують аспірантів до участі у міжнародних проєктах, конференціях, стажуваннях. Однак, ЕГ констатує, що для забезпечення практичного застосування результатів досліджень аспірантів варто розширити співпрацю з бізнесом, органами державної влади та місцевого самоврядування через створення спільних науково-дослідних ініціатив або практикоорієнтованих проєктів. У ході відеозустрічей із фокус-групами ЕГ встановила, що ОНП передбачає здобуття необхідних навичок та забезпечує можливості для здобувачів поєднувати навчання і дослідження.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Розроблення, перегляд та оновлення ОНП відбувається згідно з “Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ імені Юрія Федьковича” (<https://surl.li/fkjojr>). Зміни вносяться за потреби і узгоджуються зі стейкхолдерами, представниками студентського самоврядування, завідувачем випускової кафедри, вченою радою факультету навчальним відділом Університету, комісією Вченої ради з навчально-методичної роботи, затверджуються вченою радою Університету, та вводяться в дію наказом по Університету. Під час відеозустрічей з гарантом ОНП, стейкхолдерами та НПП було встановлено, що зміст освітніх компонент оновлюється на основі сучасних практик та досягнень у відповідній галузі. НПП підтвердили, що вони враховують свій досвід участі в міжнародних проєктах, академічній мобільності та стажуванні. НПП, які залучені до реалізації ОНП систематично та активно проходять підвищення кваліфікації та стажування особливо у закордонних закладах-партнерах. Зокрема, проф. Галушка З.І. при оновленні матеріалів НМЗ ЗП з “Проектний менеджмент” використала наукові досягнення отримані в результаті міжнародного стажування у Польщі. Гарант Поченчук Г.М. при оновленні матеріалів ПП1 “Актуальні проблеми економіки” використала досягнення Міжнародного стажування «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління» (Балтійський науково-дослідний інститут проблем трансформації економічного простору, м. Рига, Латвія). Буднікевич І.М., яка забезпечує ОК ПП 2 “Інноваційна економіка” використала досягнення здобуті під час проходження стажування на тему «Маркетинг та інновації. Інноваційна економіка». Інформація про закордонні стажування НПП, інші види міжнародної діяльності та міжнародне партнерство представлена сторінці кафедри на сайті ЗВО (<https://surl.li/orowlu>). На відеозустрічах із фокус-групами, було підтверджено, що зміст лекційних курсів, РП навчальних дисциплін, силабусів обговорюються та затверджуються на засіданні кафедри, із залученням представників здобувачів та роботодавців.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Інтернаціональна діяльність ЗВО представлена на сайті університету (<https://surl.li/hukzit>, <https://surl.li/ojcgva>), є складовою його стратегії розвитку та імплементована у навчально-науковий процес за ОНП “Економіка”. Міжнародна діяльність та співпраця із закордонними партнерами НПП кафедри представлена на кафедральній сторінці (<https://surl.li/qpzgub>). Університет здійснює міжнародне співробітництво з освітніми та науковими закладами різних країн (Австрії, Боснії і Герцоговини, Литви, Казахстану, Польщі, Китаю, Канади та ін.) на підставі укладених угод, перелік яких представлено на сайті (<https://salo.li/a8C7292>). Метою такої співпраці є розширення і сприяння співробітництву дослідників і викладачів, представників обох установ, в міжнародних проєктах і наукових заходах (симпозіуми, конференції, семінари тощо) з точки зору обміну досвідом і кращими практиками, а також публікаціями. Підтвердженням цього є створення закладом умов для проходження викладачами та аспірантами

міжнародних стажувань. НПП залучені до реалізації ОНП систематично проходять стажування у ЗВО країн-партнерів, зокрема: Вінничук О.Ю. - Західний університет Тімішоари (м. Тімішоара, Румунія) 2022 р.; Поченчук Г.М. - Балтійський науково-дослідний інститут проблем трансформації економічного простору, м. Рига, Латвія, 2020 р.; Університет Штефана Чел Маре, м. Сучава, Румунія, 2021 р.; Галушка З.І. м. Краків, Польща 2023 р.; Буднікевич І. М. - Сучавський університет імені Штефана чел Маре, Сучава, Румунія, 2022 р. У ході відеозустрічей з адміністрацією ЗВО та гарантом ОНП було з'ясовано, що здобувачі протягом останніх років не брали активної участі у міжнародних програмах академічної мобільності з об'єктивних причин. Попри значну кількість іноземних ЗВО партнерів ЕГ фіксує низьку активність щодо залучення здобувачів до академічної мобільності у дистанційному форматі. На відеозустрічі з аспірантами та представниками органів студентського самоврядування учасники підтвердили, що вони знають про можливості для здобувачів щодо інтернаціоналізації навчання – участь у міжнародних грандах, проектах, конференціях, круглих столах.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Інформація про цілі, зміст, результати навчання за кожним ООК є доступною для здобувачів вищої освіти. ЕГ відмічає активну участь Гаранта, НПП та ЗВО у заходах інтернаціоналізації, що дає можливість використовувати міжнародні практики в удосконаленні ОНП. Зміст лекційних курсів, РП навчальних дисциплін, силабусів оновлюється викладачами, із врахуванням досвіду отриманого внаслідок участі у міжнародних науково-практичних конференціях, внутрішніх та міжнародних стажуваннях. Важливим є залучення здобувачів до виконання наукових досліджень та проєктів. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 4 рівню В.

Недоліки

На ОНП не реалізуються програми внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності здобувачів, у томі числі у дистанційному форматі. Низький рівень залучення здобувачів до науково-дослідних ініціатив або практикоорієнтованих проєктів у різних сферах бізнесу. Низька публікаційна активність здобувачів ВО.

Рекомендації

Упродовж поточного навч. року активувати здобувачів до апробації їх наукових досліджень та публікації у фахових виданнях. Для забезпечення практичного застосування результатів досліджень аспірантів варто розширити співпрацю з бізнесом, органами державної влади та місцевого самоврядування через створення спільних науково-дослідних ініціатив або практикоорієнтованих проєктів. Налагодити регулярне інформування здобувачів про можливості внутрішньої та міжнародної академічної мобільності та їх залучення до неї у дистанційному форматі.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів ВО визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ (<https://surl.li/bfqprt>) та Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ (<https://surl.li/bbthhu>). Інформація про поточний та підсумковий контроль, їхній зміст та методи оцінювання наведені у робочих програмах навчальних дисциплін та їхніх силабусах (<https://surl.li/algjdf>) з якими можна ознайомитися на сайті кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування. До того ж, з видом підсумкового контролю по кожному освітньому компоненту здобувач може ознайомитися у Навчальному плані (<https://surl.li/mtryzy>) , а інформація про атестацію здобувачів наведена в освітньо-науковій програмі «Економіка» (<https://surl.li/hvpbtq>) в розділі 3. До того ж, підсумкова атестація здобувачів регулюється внутрішніми документами ЧНУ, а саме Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

(<https://surl.li/lbnthd>), яка розміщена на сайті у вкладці «Наука» - «Здобувачу наукового ступеня» - «Аспірантура та докторантура». На зустрічах здобувачі ОНП підтвердили, що НПП ознайомлюються їх із всіма питаннями, що стосуються контролю на першому занятті при вивченні ОК, а така ж інформація розміщена на сайті університету, а саме в силабусах, робочих програмах навчальних дисциплін, та у системі електронного навчання Moodle. На зустрічі із представниками допоміжних (сервісних) структурних підрозділів була підтверджена інформація, що проводяться регулярні опитування щодо зрозумілості і чіткості критеріїв оцінювання, зокрема Центром забезпечення якості освіти або гарантом програми. Також було повідомлено, що це питання включене у порядок безпосереднього спілкування викладача зі здобувачем, зокрема на 1 занятті. Під час спілкування зі здобувачами та гарантом, було з'ясовано, що аспіранти виконують індивідуальний план наукової роботи та двічі на рік звітують про хід його виконання на засіданні кафедри, про що відмічено у протоколах засідання кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://surl.li/brpalh>), що відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), зокрема вимогам описаних у пункті 9.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Згідно зі стандартом вищої освіти для спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, який був затверджений Наказом МОНУ від 10.05.2022 року №424 (<https://surl.li/yincck>), атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту дисертації, яка є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері економіки або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. У Положенні про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://surl.li/ldiilj>) окреслено чіткий механізм та вимоги до підготовки до захисту наукового дослідження аспірантів у вигляді дисертації. На зустрічах з гарантом програми, НПП, здобувачами та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами було підтверджено інформацію про те, що у кожного учасника навчального процесу є індивідуальний доступ до системи Turnitin Similarity для самостійної перевірки наукових текстів на предмет текстових збігів у необмеженій кількості, проводиться розяснювальна робота щодо користування цією системою. До того ж, система антиплагіату вбудована в Moodle. Таким чином, ЕГ дійшла до висновку, що форми атестації здобувачів на ОНП повністю відповідають вимогам стандарту вищої освіти.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Завдяки розміщенню Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ (<https://surl.li/ymwyup>), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, розділ V (<https://surl.li/xqf3dq>), Додатку до Положення про організацію освітнього процесу у ЧНУ (<https://surl.li/ijesoh>), Правил академічної доброчесності (<https://surl.li/tmmeer>) на сайті Університету кожен здобувач має чітке, зрозуміле уявлення про процедуру проведення контрольних заходів, дій у разі необхідності повторного проходження контрольних заходів, порядок оскарження результатів контрольних заходів. На зустрічі з гарантом ОНП була підтверджена інформація про те, що здобувачі ознайомлені з їхніми діями, у разі виникнення академічної заборгованості, та незгоди з оцінкою екзаменаторів, а саме можливістю подання апеляції, та процедури перескладання контрольного заходу. Під час зустрічі із авторами ВСО ЕГ дізналася, що на ОНП практикується ознайомлення та подальший збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти шляхом їх розміщення у робочих програмах ОК, які доступні на сайті кафедри, з якими здобувачі можуть ознайомитися ще при вступі, адже сама процедура вступу на аспірантуру відбувається пізніше, після затвердження робочих програм. Критерії оцінювання також повідомляються здобувачам на 1 занятті, вони наявні в системі Moodle. До того ж, проводиться постійний моніторинг думки здобувачів стосовно якості освітнього процесу, зокрема питання щодо чіткості, зрозумілості та об'єктивності критеріїв оцінювання включені в опитувальний лист, результати проходження якого (<https://surl.li/pezczm>) показують обізнаність здобувачів. Відбуваються постійні зустрічі здобувачів із гарантом програми та з проектною групою, на яких також обговорюються питання оцінювання. На зустрічах із НПП ЕГ переконалася, що при проведенні контрольних заходів об'єктивність екзаменаторів забезпечується шляхом публічного захисту, подекуди із присутністю асистента, презентування та обговорення отриманих результатів в аудиторії. До того ж, проходження контрольних заходів у формі виконання тестових завдань в системі Moodle також унеможливило необ'єктивне ставлення екзаменатора. Зі слів здобувачів ОНП було підтверджено, що інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання міститься в силабусах і робочих програмах навчальних дисциплін, які доступні на сайті кафедри (<https://surl.li/fcflxx>). Окрім того, аспіранти добре обізнані з процедурою ліквідації академічної заборгованості, що відбувається у присутності комісії відповідно до затвердженого графіка, можливістю апеляції у разі незгоди з оцінкою. До того ж, є можливість безперешкодного доступу до скриньки довіри для анонімних звернень, яка є на Факультеті, але здобувачі надали підтвердження, що приводів для звернення у них не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЧНУ розроблена система документів, що містять правила, стандарти та процедури, спрямовані на дотримання академічної доброчесності, серед яких Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (<http://surl.li/awddjb>), Етичний кодекс ЧНУ (<http://surl.li/sfuuzu>), Правила академічної доброчесності у ЧНУ (<http://surl.li/ypkyjq>) та Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у ЧНУ (<http://surl.li/geduxd>). В ЧНУ працює постійна Комісія з академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту (<https://surl.li/ecrxih>). На зустрічах НПП підтвердили факт донесення до здобувачів основних положень вищевказаних нормативних документів. Оприлюднені нормативні документи визначають ключові засади та норми наукової етики для всіх учасників університетської спільноти. Вони є загальнодоступними та розміщені на офіційному вебсайті університету, що забезпечує вільний доступ до їхнього змісту для всіх зацікавлених осіб. За результатами аналізу цих документів експертна група дійшла висновку, що їхні положення сприяють дотриманню принципів академічної доброчесності, поширенню відповідних норм та інтеграції цих принципів у навчальний процес. Крім того, документи передбачають механізм притягнення здобувачів вищої освіти до відповідальності у разі порушення встановлених правил. На зустрічах із авторами відомостей про самооцінювання та НПП стало відомо, що на ОНП «Економіка» проводиться постійна робота з метою донесення до здобувачів принципів академічної доброчесності, зокрема міжкафедральні заходи при вступі на ОНП, на початку навчання. Здобувачі проходять курси на тему АД на платформі «Прометеус», беруть участь в круглих столах та обговореннях. Також викладачі знайомлять із принципами АД на перших парах, зокрема про такі речі, як можливий відсоток подібності тексту робіт є в силабусах робочих програм. Здобувачі ОНП «Економіка» надали інформацію, що активно долучаються до пізнання принципів АД, зокрема проходили курси на платформі «Прометеус», брали участь у тематичних зустрічах, заходах, які в тому числі проводив завідувач аспірантури, знають про максимально можливий відсоток подібності, мають досвід користування програмою Turnitin Similarity. До того ж, знають, де знаходяться документи, які регулюють питання АД та активно ними користуються за потреби. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування та Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених було встановлено, що в університеті систематично проводяться заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності, у організації яких вони відіграють значну роль.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Методи контролю знань і критерії оцінювання сформульовані чітко та зрозуміло, що забезпечує об'єктивну перевірку досягнення програмних результатів навчання. Вони завчасно доводяться до відома здобувачів вищої освіти. Оцінювання знань здійснюється через різноманітні форми контролю, що сприяє розширенню способів засвоєння матеріалу та його практичного застосування. Крім того, студенти демонструють глибоке розуміння принципів академічної доброчесності, що є важливим компонентом якісного освітнього процесу. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 5 рівню В.

Недоліки

Рекомендовано оновити деякі нормативно-правові документи університету, зокрема Правила академічної доброчесності у ЧНУ (<http://surl.li/ypkyjq>) та врахувати у новій редакції актуальну нормативно-правову базу України, а саме з урахуванням вимог Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність” та ін. □

Рекомендації

До початку 2025-2026 н.р привести у відповідність на інституційному рівні нормативні документи з організації освітнього процесу з урахуванням змін нормативно-правової бази.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Загальна кількість викладачів, що забезпечують навчальний процес за даною ОНП складає 8 осіб, з них 6 д. н. проф., 2 к. н., доц. Усі викладачі, залучені до реалізації ОНП, мають проф. освіту, наукові ступені та вчені звання, стаж роботи, належний рівень кваліфікації, що відповідає п.37 ЛВ. Координацію освітньої діяльності за ОНП здійснює гарант Поченчук Г.М. д. е. н., доц. Проф. досяг. гаранта також відповідають зазначеній ОК. Опубліковано 3 статті у наук. виданнях включених до S., WoS, 7 - у наук. фах. виданнях України, 3 метод. видання, електр. курс у moodle, 9 апроб. публ. Зазначене відповідає п.п. 1, 2, 3, 4, 9, 11, 12, 19 п.38 ЛВ. ЗПЗ та ПП4 забезпечує д.е.н., проф. З.І. Галушка, проф. досягнення відповідають пп. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 19. Має 2 публікації S., WoS, 11 фах. публ., 15 навч.пос. та метод.рек., курс у moodle, 26 апроб. публ. Аналіз ЕГ табл. 2 підтвердив спроможність забезпечити ОК НППІ, які вони реалізують у межах ОНП, зокрема: ЗП2 – д.ф.н., доц. О.Рупташ, проф. досяг. відповідають пп. 4, 7, 8, 11, 12, 13, 19. За ОК опубліковано 5 статей, розділи у 3 монографіях, електр. курс у moodle; ПП2 – д.е.н., проф. І. Буднікевич, проф. досяг. відповідають пп. 1 (в т.ч. 2 S., WoS), 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 19. За ОК опубліковано 5 статей, метод. вид., електр. курс у moodle; ПП3 – д.ф.-м.н., проф. В.Григорків, профе. досяг. відповідають пп. 1 (в т.ч. 4 S., WoS), 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 19. За ОК опубліковано 12 статей, 8 навч. посібн., 7 метод. реком., електр. курс у moodle; ЗП5 – д.п.н., проф. Т.Федірчик, проф. досяг. відповідають пп. 1 (в т.ч. 2 S., WoS), 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12. За ОК опубліковано 7 статей, розділ у монографії, 3 метод. вид., електр. курс у moodle; ЗП1 – к.ф.н., доц. Л.Гладкоскок, проф. досяг. відповідають пп. 1 (в т.ч. 13 S., WoS), 3, 4, 12, 19. За ОК опубліковано 4 статті, 1 метод. вид., електр. курс у moodle; ЗП4 – к.е.н., доц. О.Вінничук, проф. досяг. відповідають пп. 1 (в т.ч. 3 S., WoS), 3, 4, 8, 10, 11, 12. За ОК опубліковано 7 наук. публ., 7 метод.рек., курс у moodle, 8 апроб. публ. Зазначена інформація знайшла документальне підтвердження під час аналізу ЕГ даних про наук. ступені, вчені звання, стаж роботи, відповідність сертифікатів підвищення кваліфікації предметній області навчальних дисциплін, що викладаються.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Процедура проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників здійснюється відповідно до Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ЧНУ (<http://surl.li/lzhehl>), до Закону України «Про вищу освіту», розпорядчих документів ЧНУ (Статуту, Положення про рейтинг викладачів, Правил внутрішнього трудового розпорядку, Положення про порядок проведення атестації наукових працівників, Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та інші, які оприлюднені на офіційному сайті ЗВО у розділі «Нормативні документи» <https://www.chnu.edu.ua/university/normativni-dokumenty/>). Аналіз зазначених документів, перевірка фактичного стану через інтерв'ювання під час зустрічей з різними категоріями співробітників (відповідно до програми візиту) дали можливість експертній групі прийти до висновку, що конкурсний відбір проводиться в ЗВО на засадах прозорого, рівного, колегіального прийняття рішень, незалежного, об'єктивного, недискримінаційного ставлення до кандидатів. Оголошення про проведення конкурсу, терміни й умови його проведення публікуються у друкованих засобах масової інформації та на офіційному сайті університету. Основною вимогою до кандидатів є наявність відповідного ступеня вищої освіти та професійно-кваліфікаційні якості, що відповідає вимогам, установленим для науково-педагогічних працівників Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», кваліфікаційним вимогам, встановленим нормативно-правовими актами. Процедура конкурсного відбору в університеті включає створення наказу про оголошення конкурсу, приймання документів, оцінювання професійного рівня кандидатів, надання рекомендацій вченим радам і обрання таємним голосуванням. Кандидати на посаду, що працюють в ЗВО в ході проведення конкурсних процедур обов'язково звітуються про свою роботу за попередній період на відповідній кафедрі. Також в університеті щорічно проводиться рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, що враховується під час конкурсного відбору. На завершальному етапі конкурсного відбору з обраним на посаду науково-педагогічним працівником укладається строковий трудовий договір (контракт). Зустріч з академічним персоналом підтвердила прозорість конкурсного добору та його орієнтованість на підвищення якості освітнього процесу і забезпечення програмних результатів навчання.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

У ході експертизи підтверджено, що потенційними роботодавцями для випускників ОНП є ЗВО, наукові установи, органи місцевого самоврядування, підприємства. Під час зустрічі з роботодавцями встановлено, що вони: періодично долучаються до перегляду та оновлення ОНП з підготовки доктора філософії шляхом їх участі у рецензуванні, в опитуваннях, на зустрічах щодо обговорення змісту ОНП, на семінарах, зустрічах здобувачів вищої освіти з випускниками, які виступають роботодавцями; участі роботодавців у науково-практичних конференціях, форумах, семінарах, круглих столах. На сайті університету опубліковані рецензії-відгуки на ОНП «Економіка» за

підписами керівників таких організацій роботодавців: директора департаменту соціально-економічного розвитку та стратегічного планування Чернівецької міської ради, кандидата політичних наук С. Бостана; голови правління Чернівецького ІТ-кластеру Д. Шкільнюка; директора ПП «Артон» м. Чернівці В. Бондаренка; директора ТОВ «Стрільчук Транс» Д. Стрільчука, випускника аспірантури доктора філософії С. Котельбана (<http://surl.li/bcsqrn>). Систематично, до освітнього процесу на ОНП залучаються професіонали-практики, проводяться гостьові лекції, тренінги, виїзні практичні заняття з представниками: О.Антонюк, А.Тужиков, Д.Луценчук, О.Баранник, А.Маковей, Я.Лисак: (<http://surl.li/mbsztw>; <http://surl.li/wktmpk>; <http://surl.li/zajanq>); здобувачі долучаються до наукових заходів, що проводяться кафедрою разом з партнерами з інших ЗВО, наприклад, що стосувалися стратегій регіонального розвитку (<http://surl.li/aaumij>). Роботодавці надають рекомендації, які беруться до уваги. Всі базові документи Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича вказують на пріоритетність залучення роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до формування освітніх програм та їх коригування відповідно до змін тенденцій на ринку праці <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>. Випускова кафедра періодично проводить опитування фахівців стейкхолдерів щодо якості освітньої програми. Всі респонденти високо оцінили зміст ОНП, зазначивши, що перелік та обсяг освітніх компонент ОНП в цілому забезпечує повноцінну підготовку здобувачів. Спількування експертної групи зі здобувачами вищої освіти засвідчило їхню задоволеність методами навчання та рівнем професіоналізму викладачів даної освітньої програми. Серед побажань прозвучала необхідність ширшого залучення представників стейкхолдерів, роботодавців, провідних науковців відомих вітчизняних та зарубіжних навчальних і наукових установ до участі в навчальному процесі, до проведення майстер-класів для аспірантів.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, які регулярно проходять стажування, беруть участь у програмах обміну на конкурсній основі, проводять методичні майстер-класи, семінари та інше. ЕГ переконалась у тому, що викладачі ОНП проходили підвищення кваліфікації та стажування у ЗВО України та за кордоном: Сучавському університеті «Штефан чел Маре» (Румунія), Collegium Civitas (Польща), Школі Менеджменту Університету Лотарінгії (м. Мец, Франція), Uniwersytet Jagiellonski w Krakowi (м. Краків, Польща), ЧТЕІ КНТЕУ (Україна) (<http://surl.li/mskkjq>). Більшість викладачів є членами різних ГО (<https://cutt.ly/jLInzBO>) та асоціацій (<https://cutt.ly/sLInoQJ>), які є платформами для професійного зростання. Це сприяння знайшло свій прояв в укладених угодах з українськими та закордонними ЗВО чи установами (<https://cutt.ly/7LInExX>). Профільна кафедра має окремі угоди із вітчизняними ЗВО (<https://salo.li/D56ea71>) та підписані меморандуми (<https://cutt.ly/2wh49IqV>). Також ЗВО бере участь у міжнародних проектах (Програма Еразмус Мундус, ERASMUS+ KA1, ERASMUS+ KA2, ТЕМПУС-проекти, Програма Жана Моне), до яких стимулює долучатись викладачів (<http://surl.li/mgifls>). На рівні ЧНУ проводяться курси з вивчення іноз. мов, семінари для гарантів ОП, вебінари з проектно-грантової діяльності, тренінги для молодих учених. Заохочення розвитку викладацької майстерності у ЗВО здійснюється шляхом матеріального, морального та професійного заохочення відповідно до положень Колективного договору між адміністрацією та трудовим колективом ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<http://surl.li/hxmlod>), Статуту (<https://salo.li/87350CC>) та Правил внутрішнього трудового порядку (<http://surl.li/exayql>). Основними формами матеріального заохочення НПП є: доплати за щорічний рейтинг у науковій, освітній та громадській діяльності (<http://surl.li/uxwngj> (нак. №1200-к від 25.10.2023), доплати за високі досягнення у праці; за складність та напруженість в роботі (нак. №1212-к, №1213-к від 27.10.2023); премії (нак. №1057-к від 23.09.2024, нак. №1094-к від 26.09.2024). За високий професіоналізм у сфері викладацької діяльності і вагомий науковий внесок у розвиток економіки країни найкращі працівники отримують почесні грамоти та відзнаки Міністерства освіти і науки України, регіонального і відомчого рівня, зокрема: почесний знак «Відмінник освіти» (Галушка З.І. Посвідчення №56, нак. 203K від 06.05.2021 р.), грамота Лопатинський Ю.М. (<http://surl.li/ggpruc>). За результатами зустрічі з керівництвом університету, академічним персоналом у експертної групи склалось переконливе враження, що існуюча система сприяння розвитку викладацької майстерності в цілому стимулює орієнтованість викладачів на забезпечення якісного навчального процесу. Зустріч з академічним персоналом продемонструвала вмотивованість їх до забезпечення якісного процесу навчання та подальшого власного професійного розвитку, орієнтованість на досягнення високих результатів у навчальному процесі.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Експертна група дійшла до висновку, що наявний якісний склад науково-педагогічних працівників, їх наукова спрямованість, кваліфікація достатні для реалізації ОНП. ЗВО забезпечує умови для професійного розвитку, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Викладачі ОНП підвищують свій професійний рівень з а допомогою довгострокового та короткострокового підвищення кваліфікації, стажування у вітчизняних та закордонних установах-партнерах університету. ЗВО сприяє розвитку викладацької майстерності як матеріальними так і нематеріальними формами. Освітня діяльність за даною ОНП у контексті Критерію 6 відповідає вимогам, але мають місце окремі недоліки, які є несуттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 6 рівню В.

Недоліки

Низький рівень залучення роботодавців, провідних науковців відомих вітчизняних та зарубіжних навчальних і наукових установ до участі в навчальному процесі та проведення майстер-класів для аспірантів.

Рекомендації

НПП активувати роботу щодо залучення до освітнього процесу практиків, роботодавців, провідних науковців.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

У ході ознайомлення із навчально-методичним забезпеченням ОНП «Економіка» встановлено, що дана програма регулюється переліком документів визначеного п.6. Положення про організацію освітнього процесу у ЧНУ (<https://cutt.ly/Ceow98au>). Експертна група переконалась у наявності на сайті електронного навчання ЧНУ в системі MOODLE (<https://moodle.chnu.edu.ua/>) силабусів ОК, РП, презентацій лекцій, матеріалів для практичних/семінарських занять, завдань для підсумкового контролю, критеріїв оцінювання знань, переліку літературних джерел. Засвідчено, що освітні компоненти ОНП постійно вдосконалюються навчально-методичною літературою, що представлено на сайтах кафедр, які забезпечують відповідні ОК та в репозитарії Університету (<https://archer.chnu.edu.ua/>). Ознайомлення з фінансовими та матеріально-технічними ресурсами за ОНП з допомогою презентаційних відео матеріалів та показів в режимі Zoom було встановлено що в ЗВО наявна необхідна матеріально технічна база для здійснення освітнього та наукового процесу за програмою «Економіка». Експертна група переконалась, що для навчання здобувачів за ОНП «Економіка» залучені аудиторії економічного факультету (корпус 14), факультету іноземних мов (корпус 6). Лекційні аудиторії оснащені мультимедійними проекторами. У корпусі функціонує 7 комп'ютерних лабораторій, що мають 70 робочих місць, оснащених комп'ютерами з відкритим доступом до мережі Інтернет. Для здобувачів наявний доступ до інтернет мережі по WiFi – Eduroam (<https://cutt.ly/6e3tk7HQ>), бібліотечного фонду Університету (<https://cutt.ly/Neow6sIF>), зокрема до публікацій Web of Science, Scopus, ScienceDirect, читальних залів з Інтернетом. Для викладачів та здобувачів освіти є можливість користування хмарними сервісами MS Office 365 Education A1.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Шляхом інтерв'ювання було з'ясовано, що викладачі і здобувачі мають безкоштовний доступ до комп'ютерних класів, з необмеженим інтернетом та бібліотеки. Бібліотека в своїх фондах має необхідну для забезпечення освітнього процесу фахову літературу в достатній кількості (близько 2 млн. прим. навчально-наукових видань.), та надає доступ здобувачам до фахових періодичних видань з економіки. Бібліотекою ЧНУ також створено репозитарій на якому зберігаються тексти наукових публікацій та навчальні посібники(<https://archer.chnu.edu.ua/>). Бібліотека ЗВО перебуває у тісній співпраці із іншими бібліотеками навчальних закладів, з якими ЗВО має договори про співпрацю. Зазначене підтверджено шляхом інтерв'ювання на платформі Zoom з директором бібліотеки та його заступником. ЧНУ забезпечує доступ до інформаційних платформ, таких як Archer (<https://archer.chnu.edu.ua/>) та Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/>), що підтримують навчальну, викладацьку та наукову діяльності в рамках ОНП, а також організовує регулярні зустрічі адміністрації, кафедри й факультету зі здобувачами для врахування їхніх запитів. Для розвитку здобувачів запроваджено грант для молодих вчених (<http://surl.li/qfnes>), організовано участь у наукових заходах і підтримку публікацій. Матеріально технічна база за даною ОНП забезпечується за рахунок бюджетного фінансування та за рахунок контрактної форми навчання. Забезпечення фінансовими ресурсами відображено у Фінансовій та бюджетній звітності (<https://cutt.ly/Ie3taGHT>).

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Освітнє середовище на думку ЕГ є цілком безпечним для життя та здоров'я здобувачів третього рівня навчання. В ЗВО наявні пандуси на першому поверсі, та охорона, є медпункт та пожежна сигналізація. Для забезпечення психологічного та ментального здоров'я в ЗВО здобувачі мають можливість скористатися послугами соціально-психологічного центру (www.chnu.edu.ua/kultura/humanitarna-diialnist/sotsialno-psykholohichniy-tsentr), метою якого є підтримка психологічного благополуччя здобувачів і викладацького складу університету. На кафедрах і в деканаті наявні медичні аптечки. У зв'язку з воєнним станом ЧНУ відводить велику увагу забезпеченню безпеки та захисту життя та здоров'я своїх здобувачів вищої освіти (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/bezpeka/>). Експертна група переконалась у наявності алгоритмів дій у разі повітряної тривоги (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/bezpeka/povitriana-tryvoha/>). Інформація про алгоритм дій у надзвичайних ситуаціях знаходиться у вільному доступі на сайті економічного факультету (<https://econom.chnu.edu.ua/studentu/diyyi-u-nadzvychnaynyh-sytuatsiyah>). У ЧНУ обладнано 12 власних укриттів на випадок повітряної тривоги на 6408 місць та орендованих укриттів, що знаходяться поруч з університетом на 1030 місць. Також правила внутрішнього трудового розпорядку визначають основні засади правил поведінки в ЧНУ, зокрема взаємну доброзичливість, вимогливість і повагу між людьми, шанування особистої гідності людини, її національних та релігійних переконань, що підтримують викладачі, забезпечуючи цим ще одну складову безпечного освітнього середовища. Фіксуючи достатність укриттів на час повітряних тривог ЕГ констатує обмеженість в них можливості організації навчального процесу. Так, лише у головному корпусі (резиденції) наявні такі умови. В ЗВО для забезпечення здобувачів за даною ОНП житлом є гуртожитки вся контактна інформація щодо проживання в гуртожитку розміщена на відповідній вкладці ЗВО <https://kart.edu.ua/vstupniku/gurtozhitki>. Під час опитування представників студентського самоврядування було встановлено що умови проживання є задовільними. Для забезпечення дозвілля в ЗВО є проекти з вивчення іноземних мов зокрема: англійської (<https://surl.li/ytfkxz>), польської (<https://surl.li/gtjnlt>) та німецької мов (<https://surl.li/ojlvrb>). Харчування здобувачів вищої освіти здійснюється у закладах харчування що розташовані поруч з ЧНУ. Університет також забезпечує безкоштовний доступ до спортивних об'єктів, приділяючи особливу увагу безпеці здоров'я і життя в умовах воєнного часу.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

У ході відео спілкування з НПП, членами групи забезпечення, здобувачами вищої освіти знайшло підтвердження зазначене у відомостях само оцінювання, що ЗВО забезпечує комплексну підтримку здобувачів вищої освіти за ОНП через освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціально-психологічну підтримку. ЕГ констатує, що освітній процес за ОНП ведеться в аудиторному форматі, однак для підсилення забезпеченості освітнього процесу використовується також площадки Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua>), репозитарію (<https://archer.chnu.edu.ua>), наукової бібліотеки (<http://www.library.chnu.edu.ua>) та інших ресурсів. У період карантинних обмежень та військового стану особливої популярності набуло використання платформи Zoom, що також підтверджено різними фокус групами у т.ч. і здобувачами. Організаційна підтримка здійснюється відділом аспірантури, що підтвердила завідувач аспірантури під час зустрічі 10. Інформаційна підтримка забезпечується через сайти університету та факультету, корпоративну пошту, соціальні мережі та інші сервіси (<https://online.chnu.edu.ua>). Консультативна робота здобувачів за даною ОНП здійснюється за рахунок активної комунікації аспірантів із науковими керівниками. У разі потреби здобувачі можуть відвідувати консультації з дисциплін що у них викладаються та у вигляді індивідуального спілкування з НПП. Здобувачі мають можливість отримувати консультації від гаранта програми, завідувача профільної кафедри з питань формування індивідуальної освітньої траєкторії та реалізації права на академічну мобільність (<https://cutt.ly/feztUcWn>). Стейкхолдери та практики також долучаються до цього процесу, зокрема під час круглих столів і зустрічей (<https://cutt.ly/9eoloiu8>, <https://cutt.ly/neolokzY>, <https://cutt.ly/Yeolom8j>, <https://cutt.ly/ReoloO2Y>), що сприяє професійному зростанню здобувачів. Для вирішення питань пов'язаних із захистом прав та соціальної підтримки здобувачів в ЗВО сформовані органи студентського самоврядування, такі як рада молодих вчених, студентська рада та студпрофком. Для консультування дистанційним шляхом здобувачі, часто використовують Viber групи із органами студентського самоврядування та своїми науковими керівниками. Соціальна та психологічна підтримка включає діяльність соціально-психологічного центру (<https://cutt.ly/seztISuq>), заходи із запобігання дискримінації. На факультеті функціонує скринька довіри для звернень, де здобувачі можуть анонімно висловлювати свої проблеми, побажання, повідомляти про порушення та зловживання. Підтримка фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, в ЗВО здійснюється через відвідування спортивних секцій, наявних в університеті відкритих спортивних майданчиків та залів, використовувати зони для активного відпочинку та тренувань (<https://cutt.ly/3e3tI15c>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У процесі огляду матеріально технічної бази, було встановлено, що для забезпечення інклюзивного доступу до освіти в ЗВО дія програма Moodle, де здобувачі можуть ознайомитися із текстами лекцій, переліком необхідної літератури для підготовки до практичних і семінарських занять. Для фізичного доступу здобувачів з інвалідністю до лекційних занять в ЗВО встановлено пандуси на першому поверсі З інтерв'ювання, ЕГ стало відомо, що з

інженерних причин в ЗВО не може бути встановлений ліфт, проте адміністрація ЗВО запевнила, що у разі необхідності освітній процес може бути забезпечений на першому поверсі за рахунок корегування розкладів занять. Створення достатніх умов для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами регулюється Статутом ЧНУ (п.3.7.3) (<https://surl.li/ckktzf>). Також у ЗВО визначені заходи для поліпшення інфраструктури з метою спрощення доступу до навчальних приміщень (<https://surl.li/uogpyw>). На веб-сайті ЧНУ розміщено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у ЧНУ» (<https://cutt.ly/XeofNesx>). Проте слід зазначити, що за даною ОНП не навчаються здобувачі з особливими освітніми потребами.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. ЕГ з'ясовано, що для забезпечення врегулювання конфліктних ситуацій в ЗВО діє «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасниками освітнього процесу у ЧНУ» (<https://surl.li/ncxjzx>), яке визначає основні процедури врегулювання конфліктних ситуацій, систему запобігання і профілактику конфліктів. Положення описує відповідальність НПП та здобувачів у сфері запобігання та подолання конфліктних ситуацій, визначені принципи політики профілактики, попередження та врегулювання конфліктних ситуацій учасників освітнього процесу, наведені основні стратегії та способи розв'язання конфліктних ситуацій в університеті. ЕГ пересвідчилася, що це питання регулюється також «Етичним кодексом ЧНУ» (<https://cutt.ly/peogyagK>), зокрема у пунктах 2.6. «Обман», 2.7 «Хабарництво», 2.8. «Необ'єктивне оцінювання» та інших. Особливості вирішення конфліктних ситуацій визначаються і «Правилами академічної доброчесності у ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://surl.li/bnmunp>). Пункт 3.1 цих Правил визначає несумісними зі званням члена університетської спільноти: хабарництво чи будь-які інші форми корупції; хуліганство; сексуальні домагання; інші кримінального характеру дії чи бездіяльність. Соціально-психологічний центр ЧНУ надає психологічну допомогу у вирішенні суперечок та міжособистісних конфліктів на різних стадіях взаємодії (<https://surl.li/mywrpc>). На факультеті функціонує скринька довіри для звернень, де здобувачі можуть анонімно висловлювати свої проблеми, побажання, повідомляти про порушення та зловживання. Шляхом інтерв'ювання встановлено, що фактів конфліктних ситуацій, що пов'язані з корупцією, дискримінацією або сексуальними домаганнями за період дії даної ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОНП характеризується достатнім рівнем матеріально технічної бази та повною публічністю нормативно-правової бази ЗВО, а також наявністю в ЗВО механізмів протидії виникненню конфліктних ситуацій. За даною ОНП експертна група переконалась, що в ЗВО сформовано належний рівень забезпечення освітнього процесу. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 7 рівню В.

Недоліки

В укриттях недостатньо створено умов для проходження в них навчального процесу.

Рекомендації

Передбачити облаштування приміщень укриттів для організації в них тимчасового навчання для здобувачів вищої освіти ОНП з освітнього рівня доктора філософії.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Експертна група засвідчує, що в ЗВО діє «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНА імені Юрія Федьковича» (<https://salo.li/7537c66>). Даним положенням врегульовано порядок проведення моніторингу та порядку перегляду ОП. Відповідно до п.3 Положення розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ внесення змін до ОНП ініціюється гарантом ОНП, керівником групи забезпечення. Пропоновані зміни обговорюються та узгоджуються зі стейкхолдерами, завідувачами випускових кафедр, навчально-методичною радою факультету, Вченою радою економічного факультету, навчальним відділом ЧНУ, навчально-методичною комісією Вченої ради ЧНУ, затверджуються Вченою радою ЧНУ та вводяться в дію наказом ректора. Редакція ОНП 2022 року була розроблена з врахуванням Стандарту вищої освіти з підготовки доктора філософії за спеціальністю «Економіка» і затверджена Вченою Радою ЧНУ (протокол №9, 30.08.2022 р.) та введена в дію наказом №250, від 09.09. 2022 р. (<http://surl.li/sjucpr>). Чинна на даний час ОНП містить зміни, внесені у результаті діалогу зі стейкхолдерами (науковцями, підприємцями та здобувачів освіти) у 2024 році. Запропоновані зміни стосувалися складу робочої групи ОНП, оновлення інформації про досягнення гаранта та членів групи, змісту обов'язкових та вибіркових компонент, каталогу вибіркових дисциплін, внесення кількісних параметрів щодо обсягу дисертаційної роботи у ОНП. Моніторинг та удосконалення освітніх програм в ЧНУ ім. Ю. Федьковича (ЧНУ) у процесі їх реалізації проводиться з метою забезпечення відповідності встановленим цілям діяльності, потребам і запитам здобувачів вищої освіти, суспільства в цілому. Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення ОП в ЧНУ у процесі їх реалізації, формуються на основі зворотного зв'язку з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками, партнерами та роботодавцями, а також внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб ринку праці. Для забезпечення моніторингу якості ОНП проводяться опитування здобувачів, на стан їх задоволеності наданими освітніми послугами за даною ОНП. Шляхом інтерв'ювання здобувачів було встановлено, що саме завдяки такому фітбеку з боку здобувачів було внесено пропозиції щодо змін ОНП. Так здобувач 2 року навчання повідомив, що його пропозиція читання курсу “Проектний менеджмент” англійською мовою була схвалена та прийнята до реалізації. Основним мотивом такої пропозиції було - покращання рівня володіння іноземною мовою у здобувачів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Зустріч із здобувачами вищої освіти переконала ЕГ, що вони беруть участь у перегляді та оновленні ОНП шляхом бесід з ними, зустрічей у різних форматах, проведення круглих столів (<http://surl.li/rbcvq> , <http://surl.li/rbcwo>, <http://surl.li/bwmoij>), опитувань (<http://surl.li/rbbdj>, <http://surl.li/qvtspb>). Основними питаннями для обговорення є актуальність програми, відповідність змісту ОНП науковим інтересам здобувачів, рівень викладання та використання сучасних методів навчання, академічна доброчесність, організація освітнього процесу, структура загальних та професійно-орієнтованих дисциплін, наповнення блоку дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти. Так, під час обговорення змісту ОНП у 2023 році від здобувачів освіти надійшла пропозиція щодо удосконалення розділів педагогічної практики, про її перенесення у третій семестр. Це було враховано із відповідними змінами у ОНП (<http://surl.li/rbbkm>). У 2024 році за пропозиціями аспірантів оновлено каталог вибіркових дисциплін та в робочу групу ОНП введено аспіранта 2 року навчання (<https://surl.li/nygbvh>). Пропозиції розглядаються членами робочої групи і враховуються після їх аналізу, обговорення та узгодження з науковими керівниками, викладачами та роботодавцями.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Експертна група зазначає, що роботодавці залучаються до періодичного перегляду ОНП шляхом її рецензування <https://surl.li/vxmajm>, під час зустрічей та Круглих столів здобувачів освіти з роботодавцями. Вивчення сайту університету, веб-сторінок факультету, кафедри підтверджують відомості про само оцінювання і цей висновок. Так 28.03.2023 р. проведено- Круглий стіл із підприємцями Буковини: «Підприємництво під час війни: особливості, сенс, пріоритети» (<https://surl.li/brnwua>), 21.01.2023 р. Круглий стіл «Маркетинг в ІТ: жодних секретів в цифрову епоху» з представниками ІТ-сектору; 28.01. 2023 р.; Круглий стіл «Актуальні проблеми розвитку економіки: інструменти проектного менеджменту» (<https://surl.li/lkgvdu>); 5.02.2024 р. зустріч здобувачів зі стейкхолдерами з проблем використання штучного інтелекту (<https://surl.li/tarqqn>, <http://mmix.cv.ua/abituriyentam/3224>). Окремі рекомендації та пропозиції роботодавців висловлених під час круглих столів стали основою запроваджуваних змін ОНП (<https://surl.li/vxmajm>). Шляхом інтерв'ювання було встановлено, що роботодавці цілком зацікавлені у випускниках за даною ОНП та знають про механізм їх впливу на ОНП. Також і сам ЗВО виступає у ролі роботодавця, адже частина здобувачів працюють в дозволених межах навантаження та активно залучаються до викладацького процесу.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

Шляхом інтерв'ювання було встановлено, що в ЗВО існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Дані обов'язки покладені на працівників деканату та наукових керівників. ЗВО також тісно співпрацює з випускниками у питанні подальшого працевлаштування здобувачів, по завершенні їх навчання. Випускники аспірантури працюють на посадах викладачів у ЧНУ (Лусте О.О., Клевчик Л.І., Грунтковський В.Ю., Кузьмук І.Я., Заволічна Т.Р.) та в інших ЗВО України, в органах місцевого самоврядування, є керівниками підприємств та організацій. Перелік випускників, які досягли найбільших звершень на економічній ниві можна переглянути за посиланням Асоціації випускників (<https://surl.li/devvbp>). Асоціація випускників Університету створена з метою формування дієвого та корисного середовища для розвитку випускників, здобувачів вищої освіти та науковців Університету, забезпечення соціального і кар'єрного зростання та створення механізму організаційної, адміністративної, фінансової та комунікаційної роботи з випускниками (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/pry-universyteti/asotsiatsiia-vypusknykiv/>). Функціонує також Рада стейкхолдерів (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/pry-universyteti/rada-steikholderiv/>), в яку входять випускники економічного факультету. Випускники і здобувачі ОНП підтримують комунікацію та одночасно є активними консультантами реального бізнесу, зокрема П. Порчук та В. Шумейко активно співпрацюють з ІТ-компанією SoftServe, А. Клипач консультує розвиток мережі Don Gustavo, є активним членом Чернівецького бізнес-клубу (CBG – Chernivtsi Business Group).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Для забезпечення якості закладу вищої освіти в ньому діє «Відділ з якості вищої освіти», який проводить моніторинг освітніх програм та освітньої діяльності. Освітні програми також регулярно оцінюються, переглядаються і удосконалюються робочими групами із залученням здобувачів та інших стейкхолдерів. Зібрана інформація аналізується і ОНП адаптується для забезпечення її відповідності сучасним вимогам. В цілому реалізація внутрішньої системи забезпечення якості в Університеті передбачає застосування заходів, пов'язаних з моніторингом на рівні Університету, факультетів/інститутів, кафедр за критеріями, що охоплюють усі складові даної системи (<https://cutt.ly/Zwh71AGE>). Політика ЧНУ щодо забезпечення якості вищої освіти є публічною і відкритою для всіх учасників освітнього процесу, а також інших стейкхолдерів, спрямована на формування ефективної структури управління і координування якістю освітніх послуг в Університеті на засадах розвитку людського капіталу, інтелектуального лідерства, технологічних досягнень на засадах прагнення досконалості, відкритості, змагальності та забезпечення принципу академічної доброчесності. Вивчення експертною групою матеріалів само оцінювання, спілкування під час зустрічей із фокус-групами підтвердили результативність реагування на результати моніторингу освітньої наукової програми «Економіка». Так у 2023 році взяті до уваги недоліки і внесені наступні зміни до ОНП: відкореговано окремі формулювання і складові опису ОНП, у тому числі, структурно-логічну схему; оновлено перелік варіативних компонент (окремі навчальні дисципліни вилучені, а нові – введені); розширено перелік вибіркового дисциплін у контексті напрямків наукових досліджень здобувачів; перенесено термін проходження педагогічної практики (<https://surl.li/sqehmt>). У серпні 2024 року проведено круглий стіл з метою вдосконалення програми та врахування рекомендацій стейкхолдерів за участю членів робочої групи ОНП, здобувачів програми всіх років навчання та їх наукових керівників (<http://surl.li/erelnm>). У листопаді 2024 року було проведено опитування аспірантів з метою наступного оновлення ОНП, результати якого розглянуто на засіданні кафедри і за повідомленням гаранта і завідувача кафедри, в ході відео зустрічі, буде враховано при оновленні ОНП. За результатами обговорення стейкхолдерів та робочої групи ОНП сформовано оновлений перелік вибіркового дисциплін (<https://salo.li/6F526B2>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Попередня акредитація ОНП «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня у 2024 році акредитувалась вперше, було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію без проведення акредитаційної експертизи відповідно до п. 2 постанови КМУ № 295 від 16.03. 2022 р., тому зауваження та рекомендації попередніх акредитацій відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Шляхом інтерв'ювання представників викладацького складу, здобувачів та представників центру забезпечення якості вищої освіти ЕГ пересвідчилась у тому, що існуюча в ЗВО система забезпечення якості сприяє формуванню культури якості та удосконаленню ОНП. Було також встановлено, що забезпечення культури якості є метою роботи центру забезпечення якості вищої освіти в ЗВО, даний центр здійснює моніторинг усіх стейкхолдерів, у тому числі роботодавців а активно співпрацює із групою забезпечення за даною ОНП для забезпечення поліпшення ОНП та

швидкого реагування на проблеми у разі їх виявлення. Щодо внутрішніх нормативних документів то ЕГ переконалась, що процедури формування культури якості освіти в ЧНУ регулюються Статутом ЧНУ (<http://surl.li/ocrtxq>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ (<http://surl.li/wbuqbx>), Положенням про Центр забезпечення якості вищої освіти ЧНУ (<http://surl.li/qhprvfw>). Відповідальність за реалізацію вимог нормативних документів покладена: 1) на рівні університету – комісія з навчально-методичної роботи Вченої ради ЧНУ (розробляє концептуальні засади і політику щодо забезпечення якості освітньої діяльності, моніторингу якості навчального процесу); навчальний відділ, Центр забезпечення якості вищої освіти, які здійснюють організаційний супровід та методичне забезпечення реалізації політики щодо забезпечення якості вищої освіти, координацію співпраці між структурними підрозділами з питань моніторингу та аналізу процесів забезпечення якості вищої освіти; соціологічна лабораторія, що здійснює опитування думки здобувачів освіти щодо питань організації освітнього процесу; 2) на рівні факультету – методична рада, вчена рада факультету (контроль за виконанням навчальних планів, програм дисциплін, за якістю викладання дисциплін, збір та узагальнення контрольних показників якості освітньої діяльності здобувачів освіти і викладачів); 3) на рівні кафедри – проєктна група, викладачі, які забезпечують освітні компоненти (реалізація, аналіз та вдосконалення ОНП, розробка програм навчальних дисциплін, навчально-методичного забезпечення дисциплін).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

У ЗВО створена чітка система розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, наявні критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення ОП, що враховують зворотні зв'язки з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками, партнерами та роботодавцями, а також внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб ринку праці. Стейкхолдери залучаються до періодичного перегляду ОНП шляхом її рецензування, під час зустрічей та круглих столів. Існуюча в ЗВО система забезпечення якості сприяє формуванню культури якості та удосконаленню ОНП. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 8 рівню В.

Недоліки

За результатами проведеної експертизи суттєвих недоліків не виявлено

Рекомендації

Систематично розширювати перелік та сфери діяльності зовнішніх стейкхолдерів, із залученням їх до оновлення ОНП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Під час експертизи ЕГ переконалась, що в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича визначені чіткі і зрозумілі правила та процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, що регламентуються такими нормативними документами, як Статут Університету (<https://surl.li/kfmpnqk>), Правила внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<https://surl.li/jsvwsj>), Колективний договір ЧНУ імені Юрія Федьковича на 2022-2025 роки (<https://surl.li/vsrnuf>), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<https://surl.li/udwwad>), Положення про порядок переведення, відрахування, переривання навчання, поновлення та перезарахування програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<https://surl.li/lzksqa>), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<https://surl.li/mmkyux>), Положення про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в

ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<https://surl.li/lbnthd>) та Рубрика «Академічна доброчесність» (<https://surl.li/ixksxc>). У процесі спілкування здобувачі ВО надали підтвердження, що вони активно та безперешкодно користуються офіційним веб-сайтом, маючи можливість оперативно знаходити всю необхідну інформацію та користуватися нею під час вступу, в процесі навчання та при підготовці до захисту дисертаційного дослідження.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На сайті ЧНУ доступний для широкого загалу проєкт ОНП «Економіка» (<https://surl.li/jtegbj>), а також оприлюднені пропозиції від стейкхолдерів щодо вдосконалення ОНП (<https://surl.li/gigsoj>). На зустрічах з гарантом програми ЕГ отримала інформацію, що зовнішні стейкхолдери активно долучаються до внесення змін до ОНП, шляхом внесення своїх рекомендацій, враховуючи актуальну ситуацію та виклики сьогодення. На зустрічах здобувачі повідомили, що завдяки проведенню опитувань, обговорень ОНП за круглими столами, на міждисциплінарних зібраннях, були озвучені недоліки та побажання щодо удосконалення ОНП, які були ефективно впроваджені. До того ж, після завершення освоєння кожного ОК, викладачі давали змогу здобувачам висловити фідбек, враховуючи який тривала подальша робота щодо покращення ОНП. Як приклад, здобувачі навели, що після першого року навчання у них було прохання щодо асистентської практики: здобувачі звернулися до групи забезпечення, і в результаті її перенесли на 3 семестр, що надало більшої зручності та логічності засвоєння матеріалу та відпрацювання викладацьких навичок. Також здобувачі зазначили, що завдяки їхнім пропозиціям, які вони надавали як в опитуваннях, так і при спілкуванні з гарантом програми було оновлено перелік вибіркових дисциплін. Результати обговорення проєкту ОНП розглядалися на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування (Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року) (<https://surl.li/wunesm>) та представлені на сайті в таблиці пропозицій та результати внесених змін.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація про ОНП розміщена на офіційному сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича в достатньому обсязі. Також на сайті представлено навчальний план, силабуси навчальних дисциплін, робочі програми навчальних дисциплін, рецензії та відгуки стейкхолдерів, з якими можуть ознайомитися всі бажаючі (<https://surl.li/zpbdtz>). Загалом, інформація представлена в достатньому обсязі для здобувачів, потенційних абітурієнтів та стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

На офіційному сайті університету та кафедри економічної теорії, менеджменту та адміністрування у відкритому доступі представлена вся необхідна інформація щодо освітнього процесу. Зокрема, опубліковано освітньо-наукову програму, навчальні плани, робочі програми та силабуси навчальних дисциплін. Ці матеріали доступні у достатньому обсязі для студентів, абітурієнтів і роботодавців. Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 9 рівню В.

Недоліки

Відсутні контактні дані, за якими зацікавлені сторони могли би звертатися щодо внесення пропозицій змін до ОНП у майбутньому.

Рекомендації

Гаранту поряд з проєктом ОНП зазначати контакти, за якими могли б звертатися стейкхолдери для подальшого розгляду для врахування їх пропозицій змін до ОНП. Це підвищить прозорість та дозволить долучитися до змін в ОНП більш широкому колу зацікавлених осіб, що сприятиме вдосконаленню освітньої програми та загалом освітнього процесу

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

Експертна група констатує, що ОНП розроблена з урахуванням досвіду, накопиченого гарантом та групою забезпечення протягом значного періоду та реалізується в межах функціонування наукових шкіл кафедри, що підтверджується наявністю захищених дисертацій. Зміст ОНП «Економіка» відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їхню повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти. До навчального плану включено як обов'язкові освітні компоненти, які сприяють формуванню знань та навичок, необхідних для самостійного виконання дисертаційного дослідження, відображення отриманих результатів у наукових статтях і апробації на науково-практичних заходах, так і вибіркові дисципліни, що враховують наукові інтереси та тематику дисертаційних досліджень здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем підготовки. Експертна група переконалась у об'єктивності інформації у матеріалах само оцінювання, що освітні компоненти загальної підготовки ЗП1-ЗП5 забезпечують набуття аспірантами загальних компетенцій майбутнього викладача-науковця. Цикл дисциплін професійної підготовки ПП1-ПП4 спрямований на надання здобувачам знань сучасних досягнень науки. Так, ЗП1 формує навички ведення професійної наукової дискусії та ділового спілкування іноземною мовою, що розширює комунікативну свободу та самостійність дослідника; ЗП2 забезпечує методологічний інструментарій та апарат науковця; ЗП5 та ПРП дозволяють забезпечити якісну підготовку до професійної педагогічної діяльності у ЗВО; ЗП4 - застосування проєктного підходу у вирішенні фундаментальних і прикладних проблем економіки. Навчальні дисципліни ПП1, ПП2, ПП4 нададуть здобувачам розуміння загальних закономірностей і тенденцій сучасного соціально-економічного розвитку та факторів впливу на забезпечення добробуту й розвитку національної економіки. ЗП4 та ПП3 формують навички застосування кількісних методів у дослідженнях. У ОНП наявна також варіативна частина у вигляді каталогу вибіркових дисциплін (12 кредитів), кожна з яких розкриває окремі особливості соціально-економічних явищ і процесів, що дозволяє надати аспіранту глибокі знання з обраного наукового напрямку. Включення вибіркової дисципліни «Методологія та методика наукового дослідження» до ОНП обґрунтовано тим, що в процесі виконання дисертаційного дослідження за спеціальністю «Економіка» здобувачам вищої освіти нагально володіти методами виконання ґрунтового аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку суб'єктів економічної діяльності і на цій основі формувати практичні рекомендації щодо забезпечення їх сталого розвитку в довгостроковій перспективі. Це знаходить відображення в дисертаційних дослідженнях аспірантів. Таким чином, дані факти підтверджують релевантність навчальних дисциплін темам досліджень аспірантів за освітньо-науковою програмою «Економіка».

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямку досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

Експертизою встановлено, що процедури затвердження індивідуального плану здобувача, вибору та затвердження теми дисертації, мають чітку регламентацію, що дозволяє забезпечити умови їх відповідності науковим дослідженням наукових керівників. Розподіл та формулювання теми досліджень здобувачів відбувається відповідно їх побажань з урахуванням досліджень керівників, обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. В ході експертизи встановлено дотичність наукових досліджень здобувачів напрямом досліджень їх наукових керівників, зокрема (вибірково): за темою дисертаційного дослідження асп. Жук Н.О. «Соціоекономіка як інноваційна модель стійкого економічного розвитку», науковий керівник д.е.н., проф. Галушка З.І. має відповідні публікації, перелік яких наведено за посиланням (<https://surl.li/hkmuhf>) та у табл. 8.1 матеріалів самооцінювання; за темою дисертаційного дослідження асп. Павлюк А. «Використання цифрових інструментів у поведінкових моделях суб'єктів економіки» науковий керівник д.е.н., проф. Буднікевич І.М. має відповідні публікації, перелік яких наведено за посиланням (<https://surl.li/khcqlp>) та у табл. 8.1 матеріалів самооцінювання; за темою дисертаційного дослідження асп. Кирпушко В.Я. «Іституціонально-інноваційні імперативи розвитку економіки в умовах цифрової трансформації» науковий керівник д.е.н., проф. Поченчук Г.М. має відповідні публікації, перелік яких наведено за посиланням (<https://surl.li/kjdgpet>) та у табл. 8.1 матеріалів самооцінювання; за темою дисертаційного дослідження асп. Іким А.В. «Організаційно-економічний механізм розвитку підприємств в умовах нестабільності» науковий керівник д.е.н., доц. Білик Р.Р. має відповідні публікації, перелік яких наведено за посиланням (<https://surl.li/kjdgpe>) та у табл. 8.1 матеріалів самооцінювання. Інформація за освітньо-науковою програмою «Економіка» щодо відповідності напрямів досліджень аспірантів та їх наукових керівників наведена також у таблиці наданій ЗВО на запит ЕГ.

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

Вивчення експертною групою матеріалів само оцінювання, наданих гарантом ОНП додаткових відомостей на запит ЕГ про відповідність наукових досліджень здобувачів напрямом досліджень їх наукових керівників, зустріч у режимі відео конференції з науковими керівниками, аспірантами дали можливість прийти до висновку, що науковий потенціал керівників, НПП економічного факультету дає достатні можливості для формування разових спеціалізованих вчених рад для атестації аспірантів з ОНП «Економіка» з урахуванням вимог Постанови КМУ №44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради ЗВО, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». З метою оцінки можливостей створення разових спеціалізованих вчених рад на економічному факультеті узагальнено напрями тематики досліджень аспірантів та проведено моніторинг напрямів наукових досліджень науково-педагогічних працівників (<https://surl.li/cjnnew>). Результати моніторингу розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування (протокол № 8 17.12.24р. На факультеті освітньою і науковою діяльністю займаються 17 докторів наук, дані про їх наукові публікації внесено до ЄДЕБО

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

Можливості для проведення та апробації наукових досліджень були підтверджені під час зустрічей з керівництвом університету, науковими керівниками, представниками студентського самоврядування та Головою ради молодих вчених. Було зазначено, що у ЧНУ щорічно організовується Всеукраїнська міжнародно-практична конференція «Молодіжна наука заради миру та розвитку», у якій активно беруть участь аспіранти ОНП. Здобувачі мають можливість представляти свої наукові напрацювання під час засідань кафедри, наукових семінарів, конференцій професорсько-викладацького складу та наукових працівників, а також на конференціях у партнерських закладах вищої освіти України та світу. Також аспіранти можуть публікувати результати своїх досліджень у фахових виданнях університету, зокрема у «Науковому віснику ЧНУ ім. Ю. Федьковича, серія "Економіка"» (категорія Б) за зниженою вартістю, а також користуватися бібліотечними фондами та іншими електронними ресурсами. Експертна група в ході спілкування зі здобувачами підтвердила, що вони мають усі необхідні умови для проведення досліджень, а заклад вищої освіти забезпечує аспірантам можливості для реалізації та апробації їхніх наукових робіт.

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

Аспіранти які навчаються на ОНП «Економіка» мають можливість участі в освітньому процесі інших вищих навчальних закладів (наукових установ) в Україні та за її межами у рамках академічної мобільності та брати участь у спільних проєктах, однак у ході зустрічей було з'ясовано, що приклади мобільності, проходження стажувань закордоном здобувачів відсутні. На зустрічі з гарантом програми було отримано інформацію про те, що в університеті наявні ряд угод про співпрацю, проводяться спільні конференції, круглі столи, в тому числі із Сучавським університетом «Штефан чел Маре» (м. Сучава, Румунія), під час яких аспіранти кафедри Я. Крупенний, В. Шумейко, О.А. Карп мали змогу апробувати результати своїх досліджень на міжнародному рівні, таким чином інтегруючись у світову наукову спільноту. Аспіранти В. Кирпушко та П.Порчук взяли участь у міжнародній науковій конференції «Economic and management assurance`s viability for sustainable development of the regional economy during the eu integration» 1-2 грудня 2023 р, м. Бельц, Молдова. На зустрічі із керівництвом та адміністрацією університету також була отримана інформація про те, що здобувачі ОНП мали змогу приймати участь у міжнародних конференціях очно, отримавши фінансування від ЗВО. Також, здобувачі систематично беруть участь у конкурсі «Молодий вчений року», у грантових програмах, та отримують стипендії від міста за результатами своєї науково-дослідної діяльності. До того ж, на цій зустрічі ЕГ отримала інформацію про те, що університет має угоди про співпрацю з закладами освіти Норвегії, Румунії, Польщі. Також, варто зазначити, що аспіранти В.Шумейко та П.Порчук здійснюють консультування з питань проєктного менеджменту та цифрових розробок у сфері економіки в Чернівецькому ІТ-кластері та міжнародній ІТ-компанію SoftServe. Під час спілкування із представниками допоміжних (сервісних) структурних підрозділів ЕГ отримала інформацію про те, що в ЧНУ укладені 230 угод про співпрацю, зокрема і із закордонними партнерами, регулярно оголошуються конкурси на участь у проєктах, стажуваннях та мобільності.

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

У ході зустрічі з науково-педагогічними працівниками та керівництвом закладу вищої освіти ЕГ отримала підтвердження щодо усталеної практики залучення наукових керівників аспірантів до участі в дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються у наукову та освітню діяльність. Наукові керівники аспірантів беруть активну участь у проєктній діяльності, включаючи міжнародні дослідження. Зокрема, завідувачі кафедр очолюють дослідницькі напрями своїх підрозділів: проф. З.І. Галушка є керівником наукової теми «Управління розвитком мікро- та макроекономічних систем в умовах нестабільності» (№ 0120U105323), а проф. І.М. Буднікевич працює над темами «Трансформація системи регіональних ринків на основі маркетингового підходу» (2016-2021 рр.) та «Маркетинговий підхід у формуванні креативної економіки: теоретичні аспекти та прикладні рішення» (2022-2026 рр., № держреєстрації 0122U000902). До складу редакційної колегії наукового видання «Науковий вісник ЧНУ, серія Економіка» (Категорія Б) входять Галушка З.І., Білоскурський Р.Р., Верстак А.В., Буднікевич І.М. (<https://surl.li/gwagic>). Проф. Буднікевич І.М. також є членом редколегій наукових журналів Таврійського та Черкаського університетів (<https://surl.li/xlcny1> ; <https://surl.li/nzvbqk>). Крім того, проф. Білоскурський Р.Р. та доц. Заволічна Т.Р. беруть участь у розробці та реалізації проєкту «Спільна стратегія екологічно сталого розвитку транспорту між Чернівецькою областю та Сучавським повітом» у межах грантового контракту I HARD/3.1/27 «Покращення транспортної інфраструктури у транскордонному регіоні Чернівці–Сучава (Шепіт–Ізвоареле-Сучевей)». Проф. Галушка З.І. входить до редакційної колегії міжнародних наукових журналів Modern engineering and innovative technologies та Scientific World Journal (сертифікат: Ref. red-24030005 March 07, 2024). Таким чином, експертна група дійшла висновку, що у ЧНУ ім. Юрія Федьковича активно розвивається практика залучення наукових керівників аспірантів до дослідницьких проєктів, що сприяє підвищенню якості наукових досліджень та їхньому впровадженню.

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У ЧНУ дотримання академічної доброчесності регламентується рядом нормативних документів, серед яких: Методичні рекомендації для закладів вищої освіти щодо підтримки академічної доброчесності (<http://surl.li/awddjb>), Етичний кодекс ЧНУ (<http://surl.li/sfuuzu>), Правила академічної доброчесності (<http://surl.li/ypkyjq>), а також Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/geduxd>). Окрім цього, в університеті функціонує Комісія з питань академічної доброчесності, правових аспектів діяльності та регламенту (<https://surl.li/escxih>), яка здійснює контроль за дотриманням відповідних норм. Зазначені документи забезпечують механізми дотримання принципів академічної доброчесності, сприяють їх популяризації та інтеграції у навчальний процес. Вони також містять процедури притягнення до відповідальності у разі порушення академічних стандартів. Для перевірки наукових та навчальних робіт на академічний плагіат у ЧНУ застосовується система Turnitin Similarity, яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу. За результатами фокус-групи зі здобувачами ОНП «Економіка» було підтверджено, що вони отримують достатню інформацію про вимоги академічної доброчесності. Інформування здійснюється через тематичні вебіари, курси неформальної освіти, університетський вебсайт, а також за підтримки наукових керівників. Під час спілкування зі студентським самоврядуванням та Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених з'ясувалося, що в ЧНУ систематично проводяться заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності. Важливу роль у їхній організації відіграють студентське самоврядування та наукове товариство, які активно долучаються до реалізації таких ініціатив.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Експертна група констатує, що ОНП розроблена з урахуванням досвіду, накопиченого гарантом та групою забезпечення протягом значного періоду та реалізується в межах функціонування наукових шкіл кафедри, що підтверджується наявністю захищених дисертацій. Зміст ОНП «Економіка» відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їхню повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти. До навчального плану включено як обов'язкові освітні компоненти, які сприяють формуванню знань та навичок, необхідних для самостійного виконання дисертаційного дослідження, відображення отриманих результатів у наукових статтях і апробації на науково-практичних заходах, так і вибіркові дисципліни, що враховують наукові інтереси та тематику дисертаційних досліджень здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем підготовки. Процедури затвердження індивідуального плану здобувача, вибору та затвердження теми дисертації, мають чітку регламентацію, що дозволяє забезпечити умови їх відповідності науковим дослідженням наукових керівників. Розподіл та формулювання теми досліджень здобувачів відбувається відповідно їх побажань з урахуванням досліджень керівників, обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. В ході експертизи встановлено дотичність наукових досліджень здобувачів напрямам досліджень їх наукових керівників. Вивчення матеріалів акредитаційної справи, зустріч у режимі відео конференції з науковими керівниками, аспірантами дали можливість прийти до висновку, що науковий потенціал керівників, НПП економічного факультету дає достатні можливості для формування разових спеціалізованих вчених рад для атестації аспірантів з ОНП «Економіка» з урахуванням вимог Постанови КМУ №44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради ЗВО, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». Проаналізувавши матеріали акредитаційної справи, на основі

опрацювання матеріалів сайту та за результатами відеозустрічей із фокус-групами ЕГ фіксує відповідність критерію 10 рівню В.

Недоліки

Відсутня практика проходження стажувань здобувачів закордоном.

Рекомендації

Рекомендується активізувати реалізацію наявних партнерських міжнародних угод шляхом заохочення та підтримки здобувачів для участі в міжнародних стажуваннях, запровадити систематичне інформування аспірантів про можливості проходження стажувань за кордоном.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	ID 38598.pdf	Fz3Eicaxw7o+Oh+jLROXlc/4AwOLWsIkwsKYToIYp Bc=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Павленчик Наталія Федорівна

Члени експертної групи

Яценко Володимир Микитович

Руденко Валентина Сергіївна